

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Запорізький національний університет
Освітня програма	39511 Логопедія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	016 Спеціальна освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Запорізький національний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39511
Назва ОП	Логопедія
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гаврилов Олексій Вікторович, Миронюк Аліна Дмитрівна, Лопатіна Ганна Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.12.2021 р. – 22.12.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/vidom-pro-samoocin/2021/_pro_samoots__nyuvannya_016.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/ppae2021/_v__zitu_016.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Програма візиту експертної групи була погоджена із Запорізьким національним університетом і вчасно оприлюднена згідно процедури, передбаченої в нормативних документах Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Адміністрація ЗВО всіляко сприяла роботі експертної групи. Гарантом була забезпечена присутність на зустрічах усіх заявлених у програмі візиту осіб. Інформація за запитами експертної групи надавалась вчасно і у повному обсязі. Результати аналізу звіту самооцінювання ОП та проведеної дистанційної експертизи дозволили членам експертної групи, враховуючи принцип поваги до автономії ЗВО, позиції стейкхолдерів встановити, що ОП Логопедія в цілому відповідає критеріям 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9 із зауваженнями, що не є суттєвими та можуть бути усунені впродовж кількох місяців, а за критеріями 2, 6 вимагає суттєвого доопрацювання і усунення виявлених недоліків упродовж року.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Експертна група встановила наявність сильних сторін ОП. Так, вектор ОП великою мірою спрямований на врахування позицій і потреб стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності та регіонального контексту, що засвідчують на національному і регіональному рівні потребу у фахівцях зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Інформація щодо вступу на ОП Логопедія оприлюднена на сайті університету. Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Керівництво ЗНУ відкрите до зауважень та пропозицій, наданих експертною групою під час оцінювання ОП. Здобувачі вищої освіти демонструють задоволеність організацією освітнього процесу в ЗВО та на ОП. Наявність в ОП зрозумілої і доступної інформації для учасників освітнього процесу щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання. Реалізація студентоцентрованого підходу та участь стейкхолдерів у постійному оновленні ОП в цілому та ОК зокрема. Дотримання принципів академічної свободи та формування і розвиток Soft Skills як професійно, так і загальноорієнтованих для випускника. Форми контролю та методи оцінювання, правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості, інструкторсько-методичні заняття тощо. Для протидії порушенням академічної доброчесності застосовується програмний продукт "Unichek.com", який використовує широке порівняльне поле, що охоплює не тільки інтернет-джерела, але й внутрішні репозитарні бази усіх університетів-партнерів. Здобувачі вищої освіти ОП Логопедія мають можливість спостерігати проведення практичних занять логопедом в спеціально обладнаній для цього лабораторії, що значно підвищує професійну майстерність і сприяє формуванню практичних навичок роботи з дітьми. Роботодавці долучаються до освітнього процесу під час проходження практики, підтримують тісні зв'язки з викладачами кафедри, беруть участь у засіданнях кафедри, де висловлюють свої побажання відносно удосконалення освітнього процесу. Позитивні практики: в ЗВО створена система постійного моніторингу здобувачів вищої освіти щодо освітнього процесу. Форми та методи навчання і викладання, що застосовуються у процесі викладання на ОП Логопедія в більшості випадків відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Під час реалізації освітньої програми ЗВО у цілому забезпечує поєднання навчання та досліджень відповідно до заявленого рівня вищої освіти. Відбувається постійний контакт науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти із роботодавцями.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертна група встановила наявність слабких сторін ОП. Відтак, потребує підсилення складова фахової підготовки відповідно до ОП Логопедія. Наявна перенасиченість освітніми компонентами, які не формують спеціальні компетентності. Зміст частини ОК не відповідає потребам підготовки фахівців за ОП. Відсутність академічної мобільності серед здобувачів вищої освіти ОП Логопедія. Кадрове забезпечення не дозволяє організувати навчальний процес на ОП Логопедія відповідно до формування у здобувачів вищої освіти фахових компетенцій і досягти програмних результатів навчання. Відсутність активного позиціонування викладачів серед фахової наукової спільноти України. Коло наукових інтересів більшості викладачів не пов'язане з викладанням ОК відповідно до ОП Логопедія. Недостатня активність викладачів ОП Логопедія стосовно підвищення власного рівня кваліфікації. Відсутність на сторінці факультету відгуків та рецензій на ОП від стейкхолдерів та зауважень і пропозицій, наданих ними при періодичному перегляді ОП. З огляду на зазначене вище, ЕГ рекомендує: - залучати здобувачів ВО на всіх етапах обговорення, формування та оновлення ОП; - удосконалити ОП Логопедія, зміст ОК відповідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта згідно спеціалізації; - збільшити кредитну наповненість ОК Логопедія; - удосконалити зміст програм практик із чітким визначенням відповідних завдань практики та чітких критеріїв оцінювання навчальних досягнень; - посилити моніторинг якості підготовки навчально-методичного забезпечення дисциплін викладачами, які здійснюють підготовку здобувачів за ОП, що акредитується; - розробити і систематично проводити опитування щодо задоволеності здобувачами ВО практичною підготовкою; обсягом/завданнями ВО освіти на ОП Логопедія; чіткістю та зрозумілістю критеріїв оцінювання; - оновити перелік літератури в силабусах сучасними вітчизняними та закордонними джерелами; - посилити практичну складову фахової підготовки відповідно до ОП Логопедія; - на сайті в розділі ОП Логопедія розмістити лише ті силабуси, які її забезпечують; - розглянути можливість призначення на кафедрі окремої особи з числа НПП, яка відповідатиме за

перевірку курсових робіт на базі онлайн-сервісу "Unichек.com"; - забезпечити відповідність академічної та професійної кваліфікації НПП, які викладають на ОП Логопедія змісту відповідних ОК; - врегулювати кількість ОК забезпечення формування у здобувачів вищої освіти професійних компетенцій ОП Логопедія, між штатними викладачам кафедри і сумісниками, залученими з інших ЗВО; - створити доступне освітнє середовище для всіх категорій осіб із особливими потребами; - розмістити на сторінці факультету відгуки та рецензії стейкхолдерів ОП, зауваження та пропозиції, надані ними при періодичному перегляді ОП, результати врахування чи неврахування цих пропозицій.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма Логопедія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка має цілі, що повною мірою корелюються з парадигмою Стратегії розвитку Запорізького національного університету (далі – ЗНУ) на 2018-2022 роки «розвинути та закріпити провідні позиції, спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців, розвиток наукових досліджень, посилення ролі інноваційного складника у діяльності вишу та його інтеграції до європейського і світового освітнього простору, успішного проходження процедури підтвердження статусу національного закладу вищої освіти». З подальшою її конкретизацією відповідає місії «формування європейського простору освіти, науки і культури європейського рівня, здатного активно впливати на громадську думку, забезпечувати соціальне прогнозування у різних сферах на основі фундаментальних і прикладних наукових досліджень» та першому пріоритету функціонування університету-надавача «знань, компетентностей та ідей, необхідних для забезпечення економічного, політичного та соціального розвитку і зростання» https://www.znu.edu.ua/docs/2020/_rozvitku_znu_onovlena1.pdf. Мета ОП Логопедія передбачає різнобічну реалізацію професійної підготовки в контексті спеціальності 016 Спеціальна освіта. Основний фокус ОП також знаходиться у площині даної спеціальності, орієнтуючись на організацію «освітнього процесу, побудованого на практикоорієнтованому та компетентнісному підходах у галузі спеціальної освіти; передбачається здобуття студентами компетентностей, необхідних для ефективної, науково обґрунтованої та творчої роботи з людьми з особливостями психофізичного розвитку та/або порушеннями мовлення, спрямованої на корекцію та/або компенсацію їхніх порушень, зокрема процес навчання ґрунтується на активній взаємодії зі студентським співтовариством та стейкхолдерами». Отже, в документах спостерігається спрямованість діяльності університету загалом та ОП зокрема на перспективний розвиток професійної підготовки через залученість до світових трансформацій освітнього поля, активну співпрацю зі стейкхолдерами, практикоорієнтовану підготовку фахівців зі спеціальної (корекційної) освіти, зокрема логопедії.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП Логопедія викладено у відкритому доступі на сторінці відповідного підрозділу <http://surl.li/akkow>. В самоаналізі зазначено, що обговорення цілей та ПРН цієї ОП відбувалось за активної участі стейкхолдерів. Оприлюднено позитивні відгуки щодо ОП від: д.психол.н., проф. каф. логопедії та логопсихології І.Мартиненко (НПУ імені М.П.Драгоманова); вик. директора ВГО «УАКП», к.пед.н, доц. каф. психокорекційної педагогіки та реабілітології І.Омельянович (НПУ імені М.П.Драгоманова); к.пед.н., с.н.с. відділу логопедії Ю.Рібцун (Інститут спец. педагогіки і психології імені М.Ярмаченка НАПН України). За словами гаранта, залучення академічної спільноти до обговорення ОП відбувалось на конференціях, при аналізі подібних програм інших ЗВО, однак прикладів врахування такого досвіду у формулюв. цілей та ПРН ОП не надано. Є схвальні відгуки від роботодавців: сумісника випускової кафедри, к.пед.н., дир. КУ ІРЦ Молочанської МР О.Хайдарової; дир. ІРЦ Олександрівського р-ну м.Запоріжжя Т.Очеретнюк; дир. Запорізького міськ. тер. центру соц. обслуговування М.Боренос; дир. КЗ «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Оберіг» ЗОР І.Кочкіної. Під час відеозустрічі практики обґрунтували свої пропозиції більше уваги приділяти медико-біологічним аспектам викладання та підсилити практичну складову підготовки фахівців. На запит ЕГ надати узагальнені в документах рекомендації та пропозиції стейкхолдерів щодо вдосконалення ОП гарантом було надано протоколи засідань кафедри, відповідно яких до обговорення ОП були залучені здобувачі (№9 від 26.02.2021 р. (збільшення кредитної наповненості з практики)) та роботодавці (№4 від 28.05.2020 р. (Т.Очеретнюк про збереження ОК олігофренопедагогіка та сурдопедагогіка при уніфікації ОП); №5 від 17.11.20 р. (О.Хайдарова про підсилення соціально-педагогічної складової ОП); №6 від

09.12.20 р. (О.Хайдарова про орієнтацію на роботу з комбінованими порушеннями; №8 від 20.01.2021 р.(про співпрацю з С.Гузенко ГО АПЛУ). В протоколах кафедри знаходимо пропозиції НПП, зокрема Є.Клопоті щодо заміни ОК інноваційні моделі надання соціальних послуг на ОК нейропсихологія у логопедичній практиці (№8 від 27.03.2019 р.). За посиланнями <http://surl.li/bczwd>, <http://surl.li/bczwj> та ін. розміщено інформацію, що визначає процедуру обговорення ОП роботодавцями, зокрема С.Гузенко запропонувала удосконалити зміст ОК Логопедія за рахунок включення тем: Міофункціональні порушення, Слухова мовленнєва агнозія; включити тему Фасціальне кінезіотейпування до курсу Логопед. масаж та арт. гімнастика. Пропозицій від здобувачів ВО майже не задокументовано. Під час відеозустрічей з'ясовано, що їх цілком влаштовують РН, однак, необхідно збільшити практичний компонент підготовки. Завдяки зацікавленим сторонам було розширено й бази практик. На думку ЕГ залучення стейкхолдерів, зокрема здобувачів ВО не є достатнім. У вільному доступі й на запит ЕГ не надано зведеної інформації щодо врахування чи неврахування пропозицій стейкхолдерів під час щорічного удосконалення ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Започаткування в ЗНУ підготовку фахівців за спеціальністю 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка було обумовлено результатами моніторингу регіонального ринку праці та запитам роботодавців. Тенденції розвитку спеціальності відображаються в модернізації змісту професійної підготовки за ОП Логопедія, а саме у спробі забезпечити міждисциплінарність, що дозволить випускникам ОП у подальшій професійній діяльності забезпечувати ефективну «соціалізацію осіб з особливими освітніми потребами та працювати із соціально незахищеними категоріями населення». Під час відеозустрічі з представниками роботодавців О.Околович, І.Кочкіною, Н.Квашею та ін. було обґрунтовано необхідність у фахівцях із зазначеною освітою, оскільки статистика по м. Запоріжжю та області засвідчує прогресію кількісних показників контингенту дітей із ООП. Представники роботодавців озвучили потребу у фахівцях широкого профілю, здатних працювати з дітьми з ООП на селі, й не тільки в закладах освіти, а й в соціальних службах. За словами гаранта, уточнення цілей та ПРН в даному контексті відбулось за рахунок аналізу подібних вітчизняних ОП, зокрема НПУ імені М.П.Драгоманова, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Київського університету імені Бориса Грінченка, Миколаївського національного університету ім. В.Сухомлинського, Донбаського державного педагогічного університету, Львівського національного університету ім. І.Франка, Бердянського державного педагогічного університету, а також отриманого під час стажувань досвіду підготовки фахівців за ОП Логопедія в Загребському університеті. Загалом поставлені в ОП цілі покликані забезпечити підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних та соціально активних фахівців спеціальної (корекційної) освіти, здатних вирішувати складні спеціалізовані корекційні завдання, здатних до інноваційної діяльності у професійній сфері та участі у формуванні науки, практики та культури європейського рівня; здатних керуватись у своїй професійній практиці провідними надбаннями фундаментальних і прикладних наукових досліджень у галузі спеціальної освіти, зокрема логопедії; підготовка до здобуття освіти на другому рівні вищої освіти.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП Логопедія було модифіковано в 2021 р. відповідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>, а також згідно Положення про розроблення та оновлення освітньої програми в ЗНУ (п.2.4) http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_rozroblennya_ta_oformlennya_osv_tn_oyi_programi_znu.pdf, в якому наголошено на щорічному обов'язковому перегляді і оновленні ОП. У новій редакції ОП Логопедія до компетентностей та ПРН, визначених Стандартом додано спеціальні компетентності та ПРН, визначені програмою (СК-17, 18, 19, 20; ПРН 18, 19, 20, 21, 22). ОП враховано вимоги Стандарту щодо мінімальної кількості кредитів для практичної підготовки здобувачів - 24 кредити. Загалом теоретичний зміст предметної області зосереджено на спеціальній педагогіці без акценту на певній нозології, що підтверджується у відомостях про самооцінювання, де зазначено, що «особливості освітньої програми ґрунтуються на органічному поєднанні спеціальної освіти та соціальної педагогіки». Рекомендації стейкхолдерів та потреби закладів освіти визначили її «соціально-педагогічну складову, що забезпечує готовність випускників сприяти процесам соціалізації осіб з ООП та працювати із соціально незахищеними категоріями населення, підвищує їхню компетентність у сфері інклюзивної освіти та соціального захисту». Аналіз ОП та НПП показав, що значна кількість кредитів відводиться на підготовку до роботи з дітьми з ООП (спеціальна педагогіка (10 кр.), основи олігофренопедагогіки (4 кр.), сурдопедагогіка з основами жестової мови (4 кр.), нормативно-правові засади спеціальної освіти (4 кр.), основи психокорекційної роботи – 3 кр., діагностика дитини з особливими освітніми потребами (4 кр.), технології спеціальної освіти (3 кр.), спецметодики навчання – 12 кр.); курсові роботи – з ОК профілактика вторинних відхилень, ОК технології спеціальної освіти, ОК методика логопедичної роботи з дітьми з комбінованими порушеннями. Соціально-педагогічна складова: соціальне гувернерство (5 кр.), педагогічна конфліктологія (3 кр.), основи соціалізації особистості з особливими освітніми потребами (4 кр.). Логопедична складова становить в ОП 2021 р. 19 кредитів – Логопедія (4 кр.), логоритміка з методикою (4 кр.), логопедичні технології (3 кр.), логопедичний масаж та

артикуляційна гімнастика (3 кр.), діагностика мовленнєвих порушень з логопропедевтикою (5 кр.). Отже, аналіз ОП та ОК свідчить, що фокус ОП спрямований на підготовку фахівців зі спеціальної освіти до роботи з дітьми з ООП. Аналіз ПРН дав змогу ЕГ дійти висновку, що ОП не повною мірою сприяє досягненню програмних результатів навчання, що було підтверджено детальним аналізом програм та силабусів обов'язкових освітніх компонент загальної та професійної підготовки, а саме: недостатньо забезпечено досягнення РН1, РН9, РН12.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Вектор ОП великою мірою спрямований на врахування позицій і потреб стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності та регіонального контексту, що засвідчують на національному і регіональному рівні потребу у фахівцях зі спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Аналіз відомостей про самооцінювання та результати відеозустрічей із різними групами стейкхолдерів засвідчили недостатній рівень їхньої залученості до процесу розробки та оновлення ОП. Здобувачі вищої освіти та роботодавці ознайомлені зі змістом ОП, проте замало свідчень щодо їх участі у перегляді та формуванні програми. З'ясовано, що вони не ознайомлені з результатами врахування чи неврахування їхніх пропозицій під час удосконалення ОП. Перелік освітніх компонент ОП, зокрема ОК Логопедія та їхнє змістове наповнення не повною мірою забезпечують досягнення ПРН, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Рекомендації: - залучати здобувачів вищої освіти на всіх етапах формування та оновлення ОП шляхом організації спільних зустрічей, засідань кафедри й висвітлювати цю інформацію на сайті ЗВО або сторінці кафедри. - інформувати стейкхолдерів про результати врахування чи неврахування їхніх пропозицій під час удосконалення ОП, висвітлюючи цю інформацію на сайті ЗВО або сторінці кафедри; - удосконалити змістове та кредитне наповнення ОП для ефективного досягнення усіх результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю з урахуванням спеціалізації.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня діяльність за ОП Логопедія, на думку ЕГ, відповідає Критерію 1 з недоліками, які можуть бути виправлені під час наступного перегляду ОП з урахуванням пропозицій усіх стейкхолдерів, кращих вітчизняних і міжнародних підходів до підготовки майбутніх бакалаврів зі спеціальної освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП Логопедія має три редакції – 2019, 2020, 2021 р. Відповідно Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта, затвердженого і введеного в дію наказом МОН України від 16.06.2020 р. №799 обсяг ОП 2021 р. складає 240 кр.: 180 з яких – обсяг ОК циклу загальної та професійної підготовки, включаючи 24 кр. практичної підготовки; 60 – дисципліни за вибором. Обсяг ОП та окремих ОК відповідає вимогам ст.5 Закону України «Про вищу освіту» щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. НП за ОП включає перелік вибіркового дисциплін (2 блоки по 30 кр. – 60 кр.), що обираються здобувачами в межах ЗВО та в межах спеціальності відповідно Положення про розроблення навчальних планів підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра в ЗНУ <http://surl.li/kkxp> та Порядку реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗНУ <https://cutt.ly/fxg4GiP>. Аналіз документів показав формування дисциплін вільного вибору студентів, що здобувають освітній ступінь бакалавра за таким принципом: в блоці дисциплін вільного вибору в межах Університету: в 3 сем. - 3 кр. на дисципліну, що забезпечує формування компетентності з української і зарубіжної культури (залік); в 4 сем. - 3 кр. для дисципліни, що забезпечує формування компетентності з медичної

допомоги, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту (залік); в 5 сем. - 3 кр. на дисципліну, що забезпечує формування компетентності з філософії, соціально політичних наук; в 6 сем. - 3 кр. на дисципліну, що забезпечує формування інформаційно-комунікаційної компетентності (залік); в 3, 4, 5, 6, 7, 8 сем. - 18 кр. (по 3 кр. в кожному сем.) для будь-якої дисципліни із запропонованих факультетами (залік) або іноземної мови професійно-комунікативної спрямованості (залік, практичні заняття). У п.3.2.2. цього ж документу <http://surl.li/kkxn> зазначено «для всіх спеціальностей планувати не менше 30 кредитів ЄКТС на дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності». Відповідно Стандарту обсяг практики має складати 10% від загального обсягу ОП. В ОП обсяг практики мінімальний і становить 24 кр. (навчальна практика на 1 курсі – 3 кр., навчальна практика на 2 курсі – 6 кр.; виробнича практика на 3 курсі – 6 кр., виробнича практика на 4 курсі – 9 кр.), що за обсягом відповідає вимогам Стандарту, але не узгоджене з внутрішніми документами ЗВО, наприклад, Положенням про розроблення навчальних планів <http://surl.li/kkxn> (п.3.3.2.), в якому зазначено, що «практична підготовка повинна складати 30 кредитів ЄКТС, з яких 12 кредитів – навчальна практика (4, 6 семестри), 18 кредитів – виробнича практика (7, 8 семестри).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз змісту ОП Логопедія дає змогу ЕГ стверджувати, що її структурно-логічна схема порушена, оскільки деякі ОК, включені до ОП, не складають логічної взаємопов'язаної системи. Наприклад: у 3 сем. здобувачі ВО вивчають ОК Логопедія і лише після її вивчення у 4 сем. опановують ОК Логопсихологія, а у 8 сем. – ОК Нейропсихологія в логопедичній практиці, які є основою для вивчення таких мовленнєвих порушень як алалія, афазія, дизартрія, заїкання. Нелогічне на думку ЕГ після вивчення ОК Спеціальна педагогіка обсягом 10 кр. у (1-2 сем.) вивчення ОК Основи олігофренопедагогіки у 4 сем. та ОК Сурдопедагогіка з основами жестової мови у 3 сем. ОК Спеціальна педагогіка викладається в 1-2 семестрі разом із ОК Загальна педагогіка та Загальна психологія, ОК Спеціальна психологія викладається в 6 сем. Курсові роботи заплановані з ОК Профілактика вторинних відхилень, ОК Технології спеціальної освіти, ОК Методика логопедичної роботи з дітьми з комбінованими порушеннями. Написання курсової роботи з ОК Логопедія в ОП не заплановано взагалі. Загалом, на думку ЕГ у змісті ОП чітко простежується спрямованість на формування компетентностей здобувачів у сфері спеціального навчання осіб із ООП, що забезпечується відповідними ОК та практиками, зміст яких орієнтований на навчання, виховання і розвиток осіб із ООП на посадах асистента вчителя, асистента соціального вихователя по роботі з дітьми з інвалідністю, соціального педагога, соціального працівника, асистента логопеда, логопеда, про що свідчить й аналіз РП ОК та зміст відеозустрічей зі здобувачами ВО, НПП, резервної зустрічі з гарантом. Аналіз змісту ОП показав, що наявні в ній ОК не дають у повній мірі досягти заявлених цілей та деяких ПРН. На думку ЕГ, зміст провідної фахової навчальної дисципліни Логопедія обсягом у 4 кр., наявний зміст практик не забезпечує повною мірою формування компетентностей у сфері надання освітніх послуг дітям із порушеннями мовлення. Аналіз силабусів, представлених на сайті та РП у СЕЗН Moodle показав недостатню кількість годин на вивчення порушень і корекції мовленнєвого розвитку. ЕГ вважає, що зміст цих ОК не може забезпечити ефективну підготовку логопеда, що передбачено ОП Логопедія Аналіз опитувань стейкхолдерів, проведених ЗВО в березні 2021 р. показав суттєві зауваження щодо наявності в ОП дисциплін, які не відповідають спеціальності (здобувачі вищої освіти <http://surl.li/alizi>); великої кількості дисциплін (роботодавці <http://surl.li/aljec>); вибіркового блоку ОК на старших курсах має бути більш орієнтований на підготовку фахівця з логопедії та про порушення логіки вивчення окремих курсів (НПП <http://surl.li/batgx>). Отже, на думку ЕГ наявна в ОП структурно-логічна схема виконана формально, тому ОК та види освітньої діяльності не виглядають взаємозалежними та обґрунтовано вбудованими в освітній процес, складно визначити, чи дозволяють вони у повному обсязі досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

На думку ЕГ зміст ОП не відповідає предметній області визначеної для неї спеціалізації Логопедія у межах спеціальності Спеціальна освіта, що відображено в загальних та фахових компетентностях, програмних результатах навчання, зазначених в ОП. У НП спеціалізація Логопедія забезпечується п'ятьма ОК – Логопедія (4 кр.), Логоритміка з методикою (4 кр.), Логопедичні технології (3 кр.), Логопедичний масаж та Артикуляційна гімнастика (3 кр.), Діагностика мовленнєвих порушень з логопропедевтикою (5 кр.). Аналіз силабусів та робочих програм показав, що окремі ОК потребують підсилення змісту навчального матеріалу відповідно заявлених в ОП компетентностей та РН. Проте не всі компетентності та ПРН розкриваються через логічно побудовану систему взаємопов'язаних освітніх компонент, про що детальніше розкрито у підкритерії 2.2. ОК циклу професійної підготовки у сукупності обов'язкової та вибіркової компонент загально забезпечують підготовку фахівця зі спеціальної освіти, здатного до здійснення професійної діяльності з дітьми з ООП. Під час відеозустрічей із розробниками ОП, здобувачами вищої освіти стейкхолдери запевняли, що на їх думку, обсяг ОК є достатнім для вивчення мовленнєвих порушень і дозволяє сформувати компетентності та РН, визначені Стандартом та ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у

обсязі, передбаченому законодавством.

Відповідно нормативних документів ЗНУ формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО здійснюється через вибіркові навчальні дисципліни (п.2.13-2.14 Положення про організацію освітнього процесу в ЗНУ <http://surl.li/kktz>, Порядок реалізації здобувачами ВО права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗНУ <http://surl.li/akkro>) і здійснюється через СЕЗН Moodle. На сторінці навчального відділу ЗНУ <http://surl.li/amoww> подані чітка покрокова інструкція процедури вибору дисциплін, інструкція здійснення вибору курсів в СЕЗН Moodle <http://surl.li/baszn>. За даною ОП вибір дисциплін здобувачами ще не здійснювався. Зустріч із гарантом, здобувачами ВО, аналіз сайту ЗВО, нормативних документів довели, що з 15.01.2022 р. по 15.02.2022 р. студенти ОП бакалавра 1-3 курсів розпочинають вибір дисциплін в межах Університету <http://surl.li/batfd>. До УВД входять 5 ВД (4-8 сем.) та 5 ВД, що забезпечують: 1 - рухову активність, фізичну підготовку (2 сем.); 1 – компетентності з української та зарубіжної культури (3 сем.); 1 – медичної допомоги, безпеки життєдіяльності, охорони праці, цивільного захисту (4 сем.); 1 – філософії, соціально-політичних наук (5 сем.); 1 – інформаційно-комунікативні компетентності (6 сем.). З 01.03.2022 р. по 31.03.2022 р. студенти всіх курсів розпочинають ВД в межах спеціальності. В СЕЗН Moodle здобувачам ВО подано анотації курсів, після ознайомлення з якими вони обирають найпріоритетніші для себе. Подальше автоматичне зарахування на курси відбувається завдяки авторському електронному додатку, інтегрованому в СЕЗН Moodle ЗНУ. Мінімальна кількість студентів для вивчення ВД: у межах університету – 20; у межах спеціальності для ОП бакалавра – 12 осіб <http://surl.li/akkro>. Здобувачі ВО мають змогу обирати курси тільки з переліку для відповідного рівня освіти. У результаті відеозустрічей із гарантом ОП і здобувачами ВО встановлено, що загалом у ЗВО реалізована на практиці можливість формування власної індивідуальної освітньої траєкторії, підтверджено також, що формування ІОТ реалізується завдяки можливості обирати тематику курсових робіт, наукового керівника, місце проходження навчальної та виробничої практик. Проте аналіз проведених ЗВО опитувань показав запит здобувачів ВО на збільшення фахових дисциплін; НПП зауважили, що «вибірковий блок дисциплін на старших курсах має бути більш орієнтований на підготовку фахівця з логопедії <http://surl.li/batgx>. Перелік ВД в межах спеціальності додається <http://surl.li/batfi>, <http://surl.li/batgc>. На думку ЕГ робочій групі ОП доречно розширити перелік ВД у межах спеціальності компонентами логопедичного спрямування для уможливлення сформованості у випускників ОП здатності здійснювати корекційну логопедичну роботу з різновіковими категоріями осіб та в умовах закладів різних типів та рівнів або надати можливість викладачам інших ЗВО пропонувати ВД для здобувачів ВО ОП Логопедія.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів ВО цієї ОП здійснюється відповідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ЗНУ <http://surl.li/kkya>. Обсяг практичної підготовки за ОП відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти <http://surl.li/barty> і становить 24 кредити. В ОП наявні ОК, спрямовані на формування у здобувачів практичних навичок, наприклад: Логопедичний масаж та артикуляційна гімнастика, Логоритміка з методикою, Логопедичні технології, Спеціальні методики. Наскрізна програма та програми навчальних і виробничих практик є на сайті ЗВО <http://surl.li/bagua>. На сторінці випускової кафедри розміщено угоди про співпрацю, договори про проведення практик здобувачів ВО <http://surl.li/axwnz>. Аналіз змісту РП практик, результати зустрічей зі здобувачами ВО показали відсутність узгоджених та чітко визначених завдань із практик та їх диференціації відповідно типу закладу, на базі якого студенти проходять навчальні та виробничі практики. Завдання «скласти психолого-педагогічну характеристику дитини» є в усіх програмах, окрім навчальної ознайомчої на 1 курсі (3 кр.). На 2 курсі запланована навчальна практика «Асистент вчителя» (6 кр.), в той час як вивчення ОК Основи інклюзивної освіти заплановане на 3 курсі. Аналіз змісту РП виробничої практики «Соціально-виховна» (6 кр.) показав, що її зміст спрямований на формування компетентностей «соціального виховання, адаптації, соціалізації дітей з ООП, які необхідні майбутньому корекційного педагогу, на посадах асистента соціального вихователя по роботі з дітьми з інвалідністю, соціального педагога, соціального працівника», що суперечить логіці підготовки фахівця за спеціалізацією Логопедія. Не логічно, на думку ЕГ, що компетентності, отримані при вивченні ОК Логопедія на 2 курсі закріплюються у процесі проходження виробничої практики «Логопедична» (9 кр.) на 4 курсі. Згідно програм студенти обирають дві бази практики в рамках однієї практики, проте завдання, окреслені в змісті РП не враховують особливостей організації та планування логопедичної роботи в закладах дошкільної, загальної середньої освіти, спеціальних закладах, вікових особливостей тощо. Крім того, критерії оцінювання завдань практики є нечіткими. Відеозустрічі зі здобувачами ВО, роботодавцями та результати опитування, проведені ЗВО при визначенні недоліків ОП показали, що здобувачі ВО хотіли би мати більше практичної роботи/практики <http://surl.li/alizi>. Результати відеозустрічі з роботодавцями показали, що вони ще не долучались до розроблення програм практик, проте зацікавлені співпрацювати з розробниками ОП щодо удосконалення завдань практики та наповнення змісту ОК практичними кейсами. На думку ЕГ зміст практичної підготовки здобувачів ВО за ОП Логопедія 2021 р. потребує ґрунтовного доопрацювання. Рекомендуємо проводити опитування здобувачів ВО та роботодавців після проходження практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз відомостей про самооцінювання, результати відеозустрічей із НПП, здобувачами денної та заочної форм навчання показали, що ОП дозволяє сформувати soft skills, пов'язані з подальшою професійною діяльністю під час

вивчення обов'язкових ОК Педагогічна конфліктологія, Культура та техніка мовлення корекційного педагога, Профілактика вторинних відхилень, Методи та організація досліджень у спеціальній педагогіці та ін.; вибіркового ОК; проходження практик. Серед методів, що сприяють формуванню командної взаємодії, вдосконаленню вмінь взаємодіяти з оточуючими, бути толерантними під час вивчення ОК здобувачі на відеозустрічі назвали тренінгові вправи, рольові ігри, метод проєктів, дискусії, аналіз проблемних ситуацій, сторітелінг, мозковий штурм тощо. Результати відеозустрічі з представниками студентського самоврядування показали, що здобувачі вищої освіти, які навчаються на ОП, можуть долучатись до роботи органів студентського самоврядування і розвивати лідерські навички та навички роботи в команді. Під час відеозустрічі з НПП з'ясовано, що виробленню soft skills сприяє участь здобувачів вищої освіти в діяльності Навчальної лабораторії спеціальної освіти та психологічного консультування <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/Departaments/spu/12645>.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт на момент затвердження ОП відсутній. За даною ОП присвоюється академічна кваліфікація бакалавр спеціальної освіти.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ з'ясовано, що обсяг фактичного навантаження співвідноситься з обсягом ОП у кредитах. Обсяг ОП в цілому уможливорює досягнення визначених цілей та ПРН. На вивчення обов'язкових ОК передбачено: всього 46 ОК, 23 – по 3 кр., 15 – по 4 кр., 5 – по 5 кр., 1 – Спеціальна педагогіка – 10 кр. (у 1-2 сем.); 2 навчальні практики – 3 і 6 кр., 2 виробничі практики – 6 та 9 кр., 3 курсові роботи – по 1 кр., атестаційний іспит – 2 кр. Обсяг вибіркового дисциплін вільного вибору здобувачів ВО в межах Університету – по 3 кр., дисциплін вільного вибору в межах спеціальності – від 4 до 5 кр. У навчальному плані передбачено години для лекційних, практичних, семінарських і лабораторних занять. Загалом у навчальному плані спостерігається рівномірний розподіл між усіма контактними годинами, проте такі водночас теоретично зумовлені та практико-орієнтовані дисципліни як Логопедія (28 год. лекц., 14 год. практ.), Логопедичний масаж та артикуляційна гімнастика (14 год. лекц., 14 год. практ.), на думку ЕГ, повинні мати більше кредитне наповнення та вимагають збільшення годин практичних занять, що зумовлено специфікою змісту підготовки фахівців за спеціалізацією та потребою відпрацювання практичних навичок. Співвідношення аудиторних та самостійних видів роботи визначено п.2.4.4.4. Положення про розроблення навчальних планів підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра ЗНУ <http://surl.li/kkxn>. У навчальному плані за ОП передбачено 240 кредитів ЄКТС, що становить 7200 годин. Під час зустрічі зі здобувачами ВО та представниками структурних підрозділів ЕГ пересвідчилась, що обсяг навчального навантаження студента на тиждень становить 24 години, що регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в ЗНУ <http://surl.li/kktz>. Позиція здобувачів ВО щодо співвідношення обсягу окремих ОК та фактичного навантаження з'ясовується шляхом анкетування. Результати опитування представлені на сайті ЗВО («велике навантаження (велика кількість самостійної роботи/домашніх завдань») <http://surl.li/alizi>, проте вони не містять достатньо розгорнутого кількісного та якісного аналізу, а свідчать лише про високий рівень задоволеності якістю освітнього процесу. Під час відеозустрічі зі здобувачами ВО було озвучено, що велика кількість годин і завдань для самостійної роботи викликає перевтому, а опанування змісту навчальних дисциплін краще відбувається за рахунок аудиторної роботи. ЕГ рекомендує сприяти участі здобувачів ВО у визначенні аудиторного навантаження практико-орієнтованих дисциплін в межах Положень ЗВО та вимог Стандарту, у формуванні завдань для самостійної роботи шляхом систематичного опитування гарантом та НПП в межах ОК, які вони викладають задля досягнення цілей та програмних результатів навчання за ОП Логопедія.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти в Запорізькому національному університеті задекларовано Вченою Радою ЗНУ (протокол №4 від 26.11.2019 р.) http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_dual_nu_formu_zdobuttya_vischoyi_ta_fakhovoyi_peredvischoyi_osv_ti_v_znu.pdf. Дуальна форма освіти на ОП Логопедія не застосовується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Результати відеозустрічей зі здобувачами вищої освіти денної та заочної форм навчання, проведене ЗВО анкетування демонструють їх задоволеність організацією освітнього процесу в ЗВО загалом та на ОП, що

акредитується зокрема. Позитивна практика: постійний контакт науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти із роботодавцями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ОП Логопедія не відповідає предметній області знань обраної спеціальності 016.01 Спеціальна освіта. Логопедія. Наявна перенасиченість освітніми компонентами, які не формують спеціальні компетентності. Зміст частини ОК (Спеціальна педагогіка, Спеціальна психологія, Сурдопедагогіка з основами жестової мови, Основи олігофренопедагогіки, Основи конфліктології та ін.) не відповідають потребам підготовки фахівців за ОП Логопедія. До циклу дисциплін професійної підготовки ОП Логопедія недоцільно включені ОК Основи соціалізації особистості з особливими освітніми потребами (4 кр.), Соціальне гувернерство (5 кр.), Основи сенсомоторної корекції (3 кр.), які значно знижують і без того недостатнє кредитне навантаження даного циклу (всього 50 кр.). Недостатня кількість ОК з вивчення дисциплін, які забезпечують формування професійних компетентностей за ОП Логопедія. Виробнича соціально-виховна практика (6 кр.) не відповідає заявленій ОП Логопедія, що знижує рівень практичної підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до заявленої області знань. Рекомендації: - удосконалити ОП Логопедія відповідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта згідно зі спеціалізацією: удосконалити структуру і зміст освітньої програми; доопрацювати логічну взаємопов'язану систему освітніх компонент, змінивши перелік ОК, наповнити ОП медичним блоком дисциплін, необхідних для відповідності предметній області та компетентностей, які у сукупності дадуть змогу досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання за визначеною ЗВО спеціалізацією 016.01 Логопедія; - збільшити кредитну наповненість ОК Логопедія; - удосконалити зміст ОК задля формування фахових компетентностей та ПРН відповідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта згідно зі спеціалізацією. - особливу увагу приділити розробленню змісту програм практик з чітким визначенням відповідних завдань практики та чітких критеріїв оцінювання. - гаранту ОП посилити моніторинг якості підготовки навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін викладачами, які здійснюють підготовку здобувачів за ОП, що акредитується. - розробити і систематично проводити опитування щодо визначення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти отриманими компетентностями під час практичної підготовки; розробити та проводити опитування студентів щодо задоволеності обсягом/завданнями самостійної роботи.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст ОП Логопедія відповідає предметній області спеціальності, наявна можливість формування здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії, набуття soft-skills, взаємодія з роботодавцями, проте вирішальними у визначенні рівня відповідності Критерію 2 стали порушення структурно-логічної схеми ОП і відповідно цього процесу підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності 016 Спеціальна освіта; недоліки змістового та кредитного наповнення окремих ОК. На думку ЕГ виявлені недоліки можна усунути у процесі перегляду та оновлення ОП та НП упродовж одного року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП оприлюднені на офіційному сайті ЗНУ <https://pk.znu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%9F%D1%80%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%B4%D0%BE-%D0%97%D0%9D%D0%A3-%D1%83-2021-%D1%80%D0%BE%D1%86%D1%96.pdf>, вони є чіткими та зрозумілими й не містять дискримінаційних положень. На сайті у вкладенні «Абітурієнту» є перехід на сайт приймальної комісії ЗНУ <https://pk.znu.edu.ua/> зі зручним інтерфейсом, усією необхідною інформацією про вступ на всі рівні вищої освіти ЗНУ, містить перелік нормативних документів, посилання на віртуальний консультаційний центр для вступників <https://pk.znu.edu.ua/vstup-2017-virtual-consul-centre/>, новини для абітурієнтів та їхніх батьків. У правилах прийому зазначені джерела фінансування здобуття вищої освіти в ЗНУ, чіткі терміни та особливості прийому заяв та документів, конкурсного відбору та зарахування. На сайті ЗНУ визначено категорії осіб, які мають право на спеціальні умови участі в конкурсному відборі при вступі до ЗНУ відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України, затверджених наказом МОН від 11.10.2019 р. №1285, зареєстрованих в Мін'юсті 02.12.2019 р. за №1192/34163, а також розміщено Інформаційні матеріали щодо документів цих осіб https://pk.znu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/1-9-282_27_05_20_%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85-

%Do%BC%Do%Bo%D1%82%Do%B5%D1%80%D1%96%Do%Bo%Do%BB%D1%96%Do%B2%Do%B4%Do%BE%Do%B4%Do%Bo%D1%82%Do%BE%Do%BA-1.pdf. У ЗНУ розроблено Порядок прийому осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях (далі – TOT) на навчання до ЗНУ (Додаток 8 до Правил прийому до ЗНУ у 2021 році) <https://pk.znu.edu.ua/bakalavrat/osvitnij-centr-krim-ukrajina/>, що визначає особливі умови прийому для здобуття вищої освіти у ЗНУ особами, які проживають на TOT України. З 2016 р. у ЗНУ діє порядок проходження атестації у ЗНУ для визнання здобутих кваліфікацій, РН та періодів навчання, здобутих на TOT України після 14.02.2014 р. через освітній центр <https://pk.znu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/%Do%9F%Do%BE%Do%BB%Do%BE%Do%B6%Do%B5%Do%BD%Do%BD%D1%8F-%Do%BF%D1%80%Do%BE-%Do%Bo%D1%82%Do%B5%D1%81%D1%82%Do%Bo%D1%82%D1%86%Do%B8%D1%8E.compressed.pdf>. У 2021 р. абітурієнти з TOT та прифронтових районів могли без ЗНО вступити до ЗНУ через освітній центр «Крим-Україна», створений на базі ЗНУ та Загальноосвітньої школи №15. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами за ОП Логопедія зауважень щодо правил прийому висловлено не було.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Аналіз правил прийому на навчання до ЗНУ за ОП Логопедія показав, що форми та зміст вступних випробувань, визначення яких перебуває у сфері компетенції ЗВО, відповідають рівню початкових (вхідних) компетентностей, необхідних для того, щоби розпочати навчання за цією ОП. Так, згідно Правил прийому до ЗНУ <https://pk.znu.edu.ua/bakalavrat/>, вступ здійснюється на конкурсній основі за відповідними джерелами фінансування – за кошти державного бюджету і за кошти фізичних та юридичних осіб. При вступі на перший курс на основі повної загальної середньої освіти враховуються результати ЗНО 2018, 2019, 2020, 2021 р.р., орієнтовані на програмовий зміст обраної спеціальності: 1) Українська мова та література (0,3), 2) Біологія (0,3), 3) Історія України (0,3), або Математика (0,3), або Іноземна мова (0,3), або Географія (0,3), або Фізика (0,3), або Хімія (0,3). Інформацію про обсяги прийому на денну/заочну форми навчання, про перелік конкурсних предметів ЗНО для вступу, кількість бюджетних місць розміщено на сайті ЗНУ <https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12335>. Вступники на основі ОКР молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра складають ЗНО (українська мова і література (0,3); Математика або історія України (0,3)) та фахове вступне письмове випробування з психолого-педагогічних дисциплін (0,4). Програму фахового вступного випробування з психолого-педагогічних дисциплін для осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра на основі здобутого освітнього (ОКР) освіти розміщено на сайті ЗВО https://pk.znu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/%Do%A1%Do%BF%Do%9E-%Do%BF%D1%80%Do%BE%Do%B3%D1%80%Do%Bo%Do%BC%Do%Bo_%Do%B1%Do%Bo%Do%BA.pdf і покликана з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів, які вступають на основі освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем «бакалавр» спеціальності 016 Спеціальна освіта, 016.01 «Логопедія» в межах ліцензованого обсягу спеціальності. Аналіз її змісту показав, що програма фахового випробування містить питання з таких навчальних дисциплін як Педагогіка, Психологія, Основи спеціальної (корекційної) педагогіки. На думку ЕГ, зважаючи на різні рівні початкових (вхідних) компетентностей вступників на основі ОКР молодшого спеціаліста розробити програми вступних випробувань з Педагогіки та психології та Основ спеціальної (корекційної) педагогіки. За словами гаранта ОП і заступника секретаря приймальної комісії ЗНУ програма фахового вступного випробування для вступу на ОП і правила прийому переглядаються та затверджуються щорічно.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗНУ визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО зокрема під час академічної мобільності, вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації ОП Логопедія. ЗВО керується Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_poryadok_perevedennya_v_drakhuvannya_ta_ponovlennya_student_v_u_znu.pdf; Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ЗНУ http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_poryadok_perezarakhuvannya_navchal_nikh_distipl_n_ta_viznachennya_akadem_chnoyi_r_znits_u_znu.pdf; Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних працівників та співробітників ЗНУ http://sites.znu.edu.ua/international-relations/legal-framework/polozhennya_mobilnist.pdf. Зазначені положення розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО. Відповідно Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ЗНУ, перезарахування освітніх компонент може здійснюватися за одноосібним рішенням декана факультету, за рішенням декана факультету на підставі висновку Комісії з ліквідації академічної різниці відповідної кафедри або за рішенням декана факультету на підставі додаткової атестації студента відповідною кафедрою за окремими темами дисципліни. Під час прийняття на навчання осіб, які подають документ про здобутий за кордоном ступінь (рівень) освіти, обов'язковою є процедура визнання і встановлення еквівалентності документа (копії залікових книжок, наданих ЗВО на запит ЕГ:

blob:https://office.naqa.gov.ua/af75ac49-24d5-4cc4-9074-ac9a04d7244c, blob:https://office.naqa.gov.ua/255c2fb6-f6d3-4a20-b32f-ff65842d3dea, blob:https://office.naqa.gov.ua/co8a5730-4c81-4a14-93b7-e6efb50e9862, blob:https://office.naqa.gov.ua/d314b36a-6338-4da0-9ac9-50edbc06be90 та ін.). У ході відеозустрічей ЕГ пересвідчилась, що випадків перезарахування результатів навчання, отриманих у процесі академічної мобільності на ОП Логопедія не було. На відеозустрічі зі здобувачами вищої освіти було підтверджено, що вони ознайомлені з означеними правилами, можливостями та можуть ознайомитись на сайті ЗВО з актуальною інформацією від закладів-партнерів з пропозиціями щодо навчання, стажування, конкурсів, програмами академічної мобільності http://sites.znu.edu.ua/news/site_id=78&lang=ukr&category_id=723.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗНУ правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті визначені відповідним Положенням

http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznachennya_rezul_tat_v_navchannya_otrimanikh_u_neformal_n_j_osv_t_.pdf. Під час відеозустрічей зі здобувачами вищої освіти було підтверджено доступність цього процесу та його дотримання з боку адміністрації та науково-педагогічного персоналу ЗВО. Визнання РН, отриманих у неформальній освіті, ініціює здобувач вищої освіти, який звертається із заявою на ім'я ректора з проханням визнати результати навчання, отримані у неформальній освіті та додатками до неї (сертифікати, свідоцтва, освітні програми). До складу Предметної комісії, створеної розпорядженням проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи входять декан факультету, завідувач випускової кафедри/гарант ОП, провідні НПП. Після розгляду Предметною комісією наданих здобувачем освіти документів та співбесіди приймається рішення про дату атестації, форму оцінювання РН, отриманих у неформальній освіті, не менше 10 робочих днів для підготовки до підсумкового контролю з навчальної дисципліни та 20 днів для написання курсової роботи. Цей механізм діє на практиці. Так, під час відеозустрічей було з'ясовано, що здобувачам К.Гончаровій, Д.Стельмах, Г.Корек було перезараховано бали з певних модулів курсів Логопедія, Логопедичні технології. Крім того на зустрічі з НПП підтверджено, що здобувачі вищої освіти усіяко заохочуються до неформальної освіти, викладачі сприяють їх участі в різноманітних тренінгах, онлайн курсах, семінарах тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Інформація щодо вступу на ОП Логопедія оприлюднена на сайті університету. Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. У ЗНУ розроблено внутрішні документи, у яких чітко окреслено процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності та у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність академічної мобільності серед здобувачів вищої освіти ОП Логопедія. Рекомендовано: сприяти академічній мобільності здобувачів вищої освіти на ОП Логопедія.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання загалом відповідають Критерію 3, оскільки правила прийому на навчання за ОП чітко визначені та розміщені на сайті приймальної комісії університету. У ЗНУ розроблено процедури визнання та зарахування результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та у неформальній освіті. Рекомендація щодо сприяння академічній мобільності здобувачів вищої освіти на ОП Логопедія носить рекомендаційний характер, її усунення сприятиме удосконаленню освітнього процесу за ОП, що акредитується.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Проаналізовані експертною групою Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання (табл. 3 у “Відомостях про самооцінювання”), Матриця забезпечення результатів навчання відповідними навчальними дисциплінами (табл. 1 у “Відомостях про самооцінювання”), а також проведені зустрічі зі здобувачами вищої освіти у фокус-групах дозволяють відзначити використання традиційних (лекційні, семінарські, практичні, лабораторні заняття) і інноваційних (робота в малих групах, проекти, рольові ігри, моделювання ситуацій, практичні вправи, тощо) форм роботи. Так, на ОК Логопедичні технології ([blob:https://office.naq.gov.ua/003b17ae-beb9-4afo-95be-ae58e7233239](https://office.naq.gov.ua/003b17ae-beb9-4afo-95be-ae58e7233239)) передбачено проведення інтерактивних занять, включені інтелектуальні розминки, заняття з елементами тренінгу та ін.; на ОК Логоритміка з методикою ([blob:https://office.naq.gov.ua/4a18925e-9519-4fd1-8c92-db37f31362a3](https://office.naq.gov.ua/4a18925e-9519-4fd1-8c92-db37f31362a3)) включені проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод проєктів, обговорення, пошук) і т.д. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в Запорізькому національному університеті (https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf), Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/2021_polozhennya_pro_organ_zts_yu_osv_tn_ogo_p_rotsesu_v_znu.pdf), Положення про студентське самоврядування (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/studrada/_pro_studsamovyryaduvannya_znu_2020.pdf) передбачає дотримання основних засад студентоцентрованого підходу. Для громадського обговорення виставлений Проєкт ОП Логопедія (http://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=53136&lang=ukr&news_code=pro-kt-osvitno-profesijnoyi-programi-logopediya). Також студентоцентрований підхід і академічна свобода здобувачів вищої освіти реалізовується через можливість вибору ними тем курсових робіт і проведення досліджень під час проходження практики та стажування у закладах, з якими укладені угоди про співробітництво, через проведення анкетування студентів стосовно викладачів і керівників, які працюють на даній ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час проведення зустрічей у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти денної і заочної форм навчання та викладачами, опрацювання інформації, яка є у вільному доступі на сайті кафедри, факультету і університету експертною групою було засвідчено, що всім учасникам освітнього процесу, які навчаються на ОП Логопедія надається зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання. У відкритому доступі розміщені силабуси, наприклад, з дисципліни Інноваційні комунікативно-мовленнєві технології в логопедичній практиці - (<http://surl.li/bavph>) освітні програми (https://www.znu.edu.ua/opp2020/bak/spp/op_logoped_ya_bakalavr.pdf), навчальний план (https://www.znu.edu.ua/faculty/spp/akred2021/logoped_ya-navchplan_016_2021.pdf) та інші документи. У силабусах розміщена інформація про наповнення змістових модулів і оцінювання студентів. В університеті запроваджена навчальна робота на платформі Moodle для прозорості оцінювання та постійного доступу студентів до матеріалів навчальних дисциплін. Отже, всім учасникам освітнього процесу загалом прозоро і доступно надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Водночас, експертна група рекомендує ЗВО ретельніше підійти до розміщення силабусів і на сайті кафедри (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/Departaments/spu>). В розділі ОП Логопедія (<https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12335>) розмістити лише ті силабуси, які забезпечують ОК даної ОП, а не давати посилання на всі силабуси університету (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/syllabus>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і наукової діяльності студентів на даній ОП регламентується Положенням про організацію наукової, науково-технічної діяльності в ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/docs/2021/ndch/polozhennya-pro-organizatsiyu-naukovoyi-diyal-nosti2016-.pdf>). Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається шляхом залученням студентів до наукової діяльності у рамках роботи наукових гуртків та проблемних груп, що регламентується Положенням про студентські наукові групи в ЗНУ (https://www.znu.edu.ua/docs/2021/ndch/polozhennya_pro_students_k_naukov_problemn_grupi_v_znu.pdf). На кафедрі, яка забезпечує ОП Логопедія створена студентська наукова проблемна група “Проблеми спеціального та інклюзивного навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами” (http://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc/problem_i_spets_al_nogo_ta_nklyuzivnogo_navchannya_j_vikhovannya_d_te_j_z_osoblivimi_osv_tn_mi_p_otrebami.pdf), яка залучає здобувачів до виконання науково-дослідних робіт, які виконуються на кафедрі. Результатом поєднання навчання і досліджень є публікації тез доповідей за результатами проведення Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції “Включення дітей та молоді в соціокультурне середовище” (<https://drive.google.com/file/d/1nG3aQfCWscaEDccMeJlmsHXgCcTWHiim/view>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Порядок та терміни оновлення освітніх компонентів зазначається у Положенні про організацію освітнього процесу в ЗНУ <http://surl.li/akuwt> та у Положенні про розроблення та оформлення ОП ЗНУ <http://surl.li/neiui>. Відповідно до самоаналізу по ОП Логопедія і проведених зустрічей у фокус-групах з викладачами та здобувачами вищої освіти експертна група відзначає оновлення змісту ОП Логопедія. У 2021 р. ОП логопедія переглядалася у відповідності до протоколів засідання кафедри (<blob:https://office.naqa.gov.ua/2629bee8-8530-492c-a73e-84be48da2bbd>). Так, доцент Заверико Н.В. після проходження Міжнародного науково-педагогічного стажування за програмою «Спеціальна педагогіка та реабілітаційні науки у країнах Європи» у Загребському університеті та Центрі освіти та реабілітації «Юрай Боначі» (Хорватія) внесла зміни в програму ОК «Спеціальна педагогіка» в змістовому модулі N7 (2 семестр) «Сучасна система спеціальних освітніх послуг», додавши тему «Спеціальна освіта за кордоном». Викладач Мацкевич Ю.Р. після проходження стажування в Центрі Ірини Мартиненко оновлено зміст теми «Допоміжні технології у спеціальній освіті», зокрема, матеріалами щодо інструментів мультимедійної презентації в логопедичній роботі. Рекомендації стейкхолдерів щодо оновлення змісту ОП враховуються у процесі її удосконалення (<blob:https://office.naqa.gov.ua/7bc78223-d789-4afc-a4c4-59cf52fd8530>). На дану ОП надані рецензії (<blob:https://office.naqa.gov.ua/45c56425-12d8-406b-8d36-b0cd9eb39a04>), які зазначають про її ефективність у підготовці фахівців даного напрямку. Для випускників, стейкхолдерів і науково-педагогічних працівників розроблені анкети (https://www.znu.edu.ua//pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t_op_016_logoped_ya_zdobuvach_berezen_2021.pdf), (https://www.znu.edu.ua//pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t_op_016_logoped_ya_robotodavts_veresen_2021.pdf) і (https://www.znu.edu.ua//pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t_op_016_logoped_ya_npp_berezen_2021.pdf), які систематично опрацьовуються. Проте аналіз рекомендованої літератури до ОК ОП Логопедія, як фахових, так і вибіркового показав, що у списку недостатньо представлено вітчизняні та закордонні джерела останніх років, які демонструють сучасні підходи до формування компетенцій фахівця з логопедії, до організації освітнього процесу в сучасних умовах, пов'язаних із впровадженням студентоцентрованого підходу на ОП Логопедія. Також доцільно посилити практичну складову фахової підготовки відповідно до ОП Логопедія, включити до фахової підготовки ОК з циклу логопедичних дисциплін, а також напрямків корекційної логопедичної роботи з дітьми різних вікових груп, підлітками та дорослими з урахуванням сучасних умов професійної діяльності.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗНУ функціонує Відділ міжнародних зв'язків (<http://sites.znu.edu.ua/international-relations/1677.ukr.html>), метою якого є сприяння підвищенню рівня кваліфікації викладачів шляхом координації наукових і науково-педагогічних контактів з відповідними інституціями за кордоном. Також у ЗВО розроблена Стратегія інтернаціоналізації (http://sites.znu.edu.ua/international-relations//2020/strateg_ya_nternats_onal_zats_yi.pdf), мета якої – покращення надання освітніх та науково-дослідних послуг громадянам України та іноземцям, збільшення партнерських стосунків та спільних заходів на території України та за кордоном, розробка та впровадження інноваційних технологій. Викладачі, які забезпечують ОК на ОП Логопедія беруть участь у міжнародних конференціях, семінарах та вебінарах, проходять міжнародні стажування, наприклад: «Спеціальна педагогіка та реабілітаційні науки у країнах Європи», 10.06.2021-29.07.2021, м. Загреб, м. Спліт, Хорватія (Заверико Н.В., Мацкевич Ю.Р., Лещенко О.Г., Москалюк Т.Д., Соловійова Т.Г.), «Стратегії технологічних інновацій вищої освіти в глобальному контексті сучасних соціальних вимог», 7-14 вересня 2019 р., м. Варна, Республіка Болгарія (Гладиш М.О.), «Інноваційні форми сучасної освіти», 23 серпня-30 серпня 2021 р., м. Люблін, Польща (Соха Н.В.). В ЗНУ створено можливості для використання викладачами та студентами міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних, вони мають доступ до електронних наукових баз даних SCOPUS (<http://library.znu.edu.ua/2395.ukr.html>), Web of Science (<https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibReturnURL=http:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F&roaming=true>) в локальній мережі бібліотеки ЗВО (<http://library.znu.edu.ua/>). За результатами зустрічей у фокус-групах ЕГ прийшла до висновку, що студенти ОП Логопедія в закордонних стажуваннях або програмах міжнародної мобільності участі не приймають.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: - наявність в ОП зрозумілої і доступної інформації для учасників освітнього процесу щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання; - студентоцентризований підхід і участь учасників та стейкхолдерів у постійному оновленні ОП в цілому та ОК зокрема; - дотримання принципів академічної свободи та формування і розвиток Soft Skills як професійно, так і загальноорієнтованих для випускника. Позитивні практики: Форми та методи навчання і викладання, що застосовуються у процесі викладання на ОП Логопедія в більшості випадків

відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. У ЗНУ запроваджена навчальна робота на платформі Moodle для прозорості оцінювання та постійного доступу студентів до матеріалів навчальних дисциплін. Під час реалізації освітньої програми ЗВО у цілому забезпечує поєднання навчання та досліджень відповідно до заявленого рівня вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. Потребує підсилення складової фахової підготовки відповідно до ОП Логопедія, рекомендуємо включити до фахової підготовки ОК, які посилять практичну складову фахової підготовки відповідно до ОП Логопедія, включити до фахової підготовки ОК з циклу логопедичних дисциплін, а також напрямків корекційної логопедичної роботи з дітьми різних вікових груп, підлітками та дорослими з урахуванням сучасних умов професійної діяльності. Рекомендації. Водночас, ЕГ рекомендує ЗВО більш ретельно підійти до розміщення силабусів на сайті кафедри (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/Departaments/spu>). В розділі ОП Логопедія (<https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12335>) розмістити лише ті силабуси, які забезпечують ОК ОП Логопедія, а не дублювати посилання на всі силабуси університету (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/syllabus>). Аналіз рекомендованої літератури до ОК ОП Логопедія, як фахових, так і вибіркового показав, що у списку недостатньо представлено вітчизняні та закордонні джерела останніх років, які демонструють сучасні підходи до формування компетенцій фахівця з логопедії, до організації освітнього процесу в сучасних умовах, пов'язаних із впровадженням студентоцентрованого підходу на даній ОП. Також доцільно посилити практичну складову фахової підготовки відповідно до ОП Логопедія, включити до фахової підготовки ОК з циклу логопедичних дисциплін, а також напрямків корекційної логопедичної роботи з дітьми різних вікових груп, підлітками та дорослими з урахуванням сучасних умов професійної діяльності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП Логопедія та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію, зокрема дотримання студентоцентрованого підходу, наявність зрозумілої і доступної інформації, дотримання академічної свободи, а вищезазначені недоліки у вигляді підсилення літератури, розміщення силабусів не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контролю та критерії оцінювання відповідають рівню програмних результатів навчання, є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого ОК. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів проводиться на перших заняттях з кожної дисципліни під час обговорення критеріїв оцінювання, під час спілкування здобувачів із кураторами, під час установчих конференцій щодо написання курсових робіт та проходження практики. Форми контролю, порядок проведення контрольних заходів та критерії оцінювання регламентовані "Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів в ЗНУ" (<http://surl.li/jfri>), "Положенням ЗНУ про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті" (<http://surl.li/kmvc>) відповідають рівню програмних результатів навчання. Форми поточного та підсумкового контролю до кожного ОК вказані в силабусах і робочих програмах навчальних дисциплін, які оприлюднені в локальній мережі Moodle. Зустрічі у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти засвідчили, що критерії оцінювання для них є зрозумілими, викладачі на першому занятті доводять до їхнього відома інформацію про форми контролю з ОК та критерії оцінювання. За результатами опитування фокус групи здобувачів вищої освіти встановлено, що останні мають достатній доступ до інформації щодо форм та критеріїв оцінювання контрольних заходів, критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для них. Загалом форми контрольних заходів дозволяють встановити досягнення здобувачів за окремими ОК. Аналіз сайту ЗНУ та зустріч зі здобувачами ОП Логопедія дозволили переконатися ЕГ, що атестація здобувачів відбувається в терміни, передбачені навчальним планом. Проведений аналіз оцінювання здобувачів і зустрічі в фокус-групах дозволив ЕГ відзначити, що оцінка "В" виставляється у межах 85-89 балів. Це дещо розходиться з уживаним у більшості ЗВО оцінюванням на оцінку "В" у межах 78-89 балів. Це може викликати проблемні ситуації у випадках переведення студентів із інших ЗВО. Доцільно було б узгодити ці критерії оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта за першим (бакалаврським) рівнем був затверджений наказом МОН України 16.06.2020 р. за № 799. ОП Логопедія розроблена на підставі даного стандарту. Підсумкова атестація проводиться у формі атестаційного іспиту. Атестаційний іспит є перевіркою рівня фахової підготовки випускників ЗВО першого (бакалаврського) рівня, сформованості результатів навчання і компетентностей відповідно до ОП Логопедія, здатності вирішувати типові та ускладнені завдання фахової діяльності, уміння вирішувати проблеми і завдання навчальної та корекційно-розвивальної роботи відповідно до обраної ОП Логопедія. Процедура проведення підсумкового атестаційного іспиту є чітко визначеною “Положенням про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти в ЗНУ” (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/2021_polozhennya_pro_ekzamenats_jnu_kom_s_yu_z_atestats_yi_zdobuvach_v_vischoyi_osv_ti_u_znu.pdf).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів, порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів регулюється “Положенням про організацію освітнього процесу в ЗНУ” (<http://surl.li/akuwr>), “Кодексом академічної доброчесності ЗНУ” (<http://surl.li/jfqw>), “Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ” (<http://surl.li/nekz>), робочими програмами навчальних дисциплін, організаційно-методичними вказівками щодо проведення окремих контрольних заходів (модульний контроль, залік, екзамен). “Положенням про організацію і методику проведення поточного та підсумкового контролю навчання студентів ЗНУ” (<http://surl.li/jfri>). Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечується чіткістю критеріїв оцінювання; різноманітністю форм і методів оцінювання контрольних заходів; використанням практичних, розрахунково-графічних, тестових завдань, як у письмовому вигляді так і при використанні комп'ютерних програм; комісійним оцінюванням рівня знань та умінь за освітніми компонентами. У процесі зустрічі зі здобувачами ОП Логопедія було отримано підтвердження об'єктивності проведення контрольних заходів. Підсумковий контроль у формі заліку виставляється за підсумками поточної роботи на аудиторних заняттях та виконання завдань для самостійної роботи. У випадку викладання ОК двома викладачами на зустрічі у фокус-групах здобувачами освіти підтверджено участь двох викладачів при складанні іспиту з даного ОК. Також на кафедрі практикується проведення контрольних заходів у письмовій та тестовій формі з використанням системи дистанційної електронної платформи навчання. Під час зустрічей здобувачі позитивно оцінили наявний комплекс контрольних заходів, зрозумілість та прозорість процедури оцінювання. Здобувачі вищої освіти, які за результатами семестрового контролю мають академічну заборгованість з однієї або двох навчальних дисциплін, повинні її ліквідувати до початку наступного семестру. Повторне складання екзамену або заліку здійснюється відповідно до графіка ліквідації заборгованості, як правило, викладачеві, який проводить екзамен або залік у перший раз. У разі повторного отримання незадовільної оцінки наступний екзамен або залік приймає комісія, яка створюється спільно завідувачем кафедри і деканатом. Перескладання екзамену або заліку з навчальної дисципліни з метою підвищення оцінки допускається лише як виняток, з поважних причин, за заявою здобувача вищої освіти з погодженням декана, завідувача кафедри і підтриманою органом студентського самоврядування. За результатами опитування фокус групи здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною освітньо-професійною програмою встановлено, що здобувачі мають достатній рівень обізнаності з порядком оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. На зустрічах ЕГ у фокус-групах зі студентами стаціонарного і заочного відділень випадків оскарження об'єктивності екзаменаторів, конфлікту інтересів констатовано не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, які чітко і зрозуміло регламентуються “Положенням про організацію освітнього процесу в ЗНУ” (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/2021_polozhennya_pro_organ_zts_yu_osv_tn_ogo_p_rotsesu_v_znu.pdf), “Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ” (https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf) дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП Логопедія. На сайті ЗНУ розміщений “Етичний кодекс вченого України” (<https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/ndch/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf>), метою якого є утвердження в науковому співтоваристві етичних принципів та свідоме їх дотримання науковцями та викладачами у своїй роботі. Принципи цього етичного кодексу були покладені в розроблений в ЗНУ “Кодекс академічної доброчесності ЗНУ”

(https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem_chnoyi_dobrochesnost.pdf). Також в ЗНУ розроблений он-лайн курс для викладачів "Академічна доброчесність" (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/about), де викладачі можуть ознайомитись із цим питанням. У процесі навчання на ОП Логопедія викладачі постійно акцентують увагу на принципах наукової етики, коректного використання інтелектуальних здобутків та уникнення академічного плагіату (копії), знайомлять із правилами опису використаних у наукових дослідженнях здобувачів джерел та оформлення цитувань шляхом надання консультативної допомоги на всіх етапах виконання наукових досліджень; інформування здобувачів із рекомендованими МОН України показниками оригінальності тексту письмових робіт і відповідальністю у разі виявлення факту академічного плагіату. На зустрічах ЕГ зі здобувачами і НПП було підтверджено, що політика та процедури щодо академічної доброчесності в ЗНУ є чіткими та зрозумілими. Прецедентів щодо порушення принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та викладачів виявлено не було. З початку 2019 навчального року на кафедрі, яка забезпечує ОП Логопедія формується репозитарій курсових робіт, який дозволить у подальшому проводити перевірку на плагіат за рахунок використання інформаційно-технологічних засобів (типу "Unicheck"). Встановлено, що здобувачі та науково-педагогічні працівники мають достатній рівень обізнаності щодо процедур дотримання академічної доброчесності. ЕГ відмічає відсутність на кафедрі окремої особи з числа науково-педагогічних працівників, яка відповідає за перевірку курсових робіт на базі онлайн-сервісу "Unicheck.com", що призводить до розпорошення функцій контролю та запобігання академічної недоброчесності між різними підрозділами.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: Форми контролю та методи оцінювання достатньо повно оприлюднені. Чіткі і зрозумілі для здобувачів правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості, інструкторсько-методичні заняття тощо) для протидії порушенням академічної доброчесності застосовується програмний продукт "Unicheck.com", який використовує широке порівняльне поле, що охоплює не тільки інтернет-джерела, але й внутрішні репозитарні бази усіх університетів-партнерів. Позитивна практика: створена система постійного моніторингу здобувачів вищої освіти щодо освітнього процесу (зокрема чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання), та аналіз його результатів для оптимізації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: відсутність окремого незалежного підрозділу внутрішнього контролю забезпечення якості освіти, що призводить до розпорошення функцій контролю та запобігання академічної недоброчесності між різними підрозділами. Рекомендації: розглянути можливість призначення на кафедрі окремої особи з числа науково-педагогічних працівників, яка б могла контролювати результати перевірки на "Unicheck" студентських курсових робіт і наукових статей та внесення питань щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання в анкету зворотного зв'язку при опитуванні випускників ОП.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію, оскільки наявні чіткі і зрозумілі для здобувачів правила проведення контрольних заходів, які доступні для усіх учасників освітнього процесу, забезпечена об'єктивність екзаменаторів, зокрема визначена процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, популяризується академічна доброчесність, а вищезазначені недоліки у вигляді відсутності незалежного підрозділу внутрішнього контролю забезпечення якості освіти не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На сторінці кафедри <http://surl.li/alixl> розміщена детальна інформація про кожного члена кафедри, зокрема відомості про освіту, основні публікації, наукову діяльність, особисті контакти, зокрема дані Google Академії і ORCID. На сайті кафедри в розділі ОП <http://surl.li/akkow> розміщуються силабуси <http://surl.li/barrc>, але при цьому наводиться перелік усіх силабусів ЗНУ, а не конкретно тих, які забезпечують ОК ОП Логопедія, що призводить до труднощів у здобувачів знайомитись з ними. Аналіз табл.2 <http://surl.li/bavrg> показав, що за основним місцем роботи працюють і викладають ОК: доц. Т.Соловйова – Основи інклюзивної освіти; Вступ до спеціальності з осн. самоорганізації в навч. діяльності; Методи та організація досліджень у спец. педагогіці; Основи олігофренопедагогіки; доц. М.Гладиш – Соціальне гувернерство; Основи інклюзивної освіти; доц. А.Куріна – Культура і техніка мовлення корекц. педагога (012 Дошкільна освіта.; наукові праці по даному ОК не відповідають його суті); викл. Н.Соха – Спецметодика інтегр. курсу “Я досліджую світ”; Спецметодика дошк. виховання (магістр 2018 р., 012 Дошкільна освіта); доц. Ю.Мацкевич – Технології спец. освіти; доц. Н.Заверико – Спеціальна педагогіка (російська мова і література; диплом магістра 016 Спеціальна освіта, 2021 р.); доц. О.Лещенко – Основи соціалізації осіб з ООП; Логоритміка з методикою; Логопедичні технології (соціальна педагогіка; диплом магістра за 016 спеціальна освіта, 2021 р.). ОР магістра зі спеціальної освіти доценти Н.Заверико і О.Лещенко отримали лише у 2021 р., що свідчить про відсутність у них відповідної кваліфікації на момент розробки ОП. Викладач В.Апухіна - Профілактика вторинних відхилень; Спецметодика поч. навчання мови; Логопедія; Неврологічні основи логопедії; Нейропсихологія в логопед. практиці; Основи сенсомот. корекції (ОР магістр Корекційна освіта 2015 р., НПУ ім. М.П. Драгоманова, наук. ступеня не має). Проф. Є.Клопота – Спеціальна психологія; Організація псих.-пед. супроводу в закладах спеціальної та інклюзивної освіти. ОК, що забезпечують формування професійних компетенцій здобувачів за ОП забезпечують викладачі-сумісники: Т.Москалюк - Логопед. масаж та артикуляц. гімнастика; О.Хайдарова - Діагностика дитини з ООП; Нормат.-правові засади спец. освіти; Н.Базима - Методика логопед. роботи з дітьми з комбінов. поруш.; Логопедія; Т.Махукова - Логопсихологія; Г.Мицик - Логопедія; Діагностика мовлен. порушень з логопропедевт.; І.Татьянчикова - Спецметодика матем. з основами матем.; Т.Шведун (стаж наук.-пед. роботи – 0 років) - Методика логопед. роботи з дітьми з комбінов. поруш. В той же час у Положенні про порядок розрахунку і розподілу навч. навантаження <http://surl.li/barrc> зазначається, що залучення зовнішніх сумісників можливе лише у виключних випадках. Академічна та професійна кваліфікація НПП не забезпечує досягнення визначених ОП цілей та ПРН. ОК, які забезпечують формування професійних компетенцій здобувачів ВО за ОП викладаються у своїй переважній більшості сумісниками.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою і регламентується Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладення з ними контрактів (трудових договорів) ЗНУ ([_pro_konkursnij_v_db_r_npp_ostatochnij_vipravlenij_var_ant_15_05_2020.doc](http://surl.li/pro_konkursnij_v_db_r_npp_ostatochnij_vipravlenij_var_ant_15_05_2020.doc)). В ЗНУ для організації та проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників наказом ректора створюється постійно діюча комісія з конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників. Також добір викладачів опирається і на “Порядок присвоєння вчених звань працівникам ЗНУ” (https://www.znu.edu.ua/docs/_prisvo_nnya_vchenikh_zvan_ostatochne.pdf). Аналіз самооцінювання, спілкування членів ЕГ у фокус-групах з працівниками, адміністрацією ЗНУ підтвердили факт прозорості і об'єктивності процесу прийому працівників на вакантні посади. Також на процес продовження контракту враховується рейтингове оцінювання викладачів при продовженні контракту (<https://www.znu.edu.ua/docs/2021/Reityng.pdf>).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час проведення бесіди ЕГ у фокус-групі зі стейкхолдерами з'ясувалось, що роботодавці долучаються до освітнього процесу під час проходження практики, підтримують тісні зв'язки з викладачами кафедри, беруть участь у засіданні кафедри, де висловлюють свої побажання відносно удосконалення освітнього процесу. Підписані договори з базами практик (копії долучено до даного звіту ЕГ). Під час спілкування у фокус-групі з роботодавцями останні неодноразово зазначали про необхідність фахівців, які готуються за ОП Логопедія. Також вони відзначали свою особисту участь щодо підвищення якості освітнього процесу в університеті та безпосередньо на ОП Логопедія (<https://cutt.ly/rRaIOlt>). Підписані договори з базами практик, на яких студенти проходять практику і дозволяють залучати безпосередньо керівників і відповідальних практичних працівників до роботи зі студентами.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До проведення практичних занять залучаються професіонали-практики. Так, студенти ОП Логопедія мають можливість спостерігати проведення безпосередньо практичних занять логопедом в спеціально обладнаній для

цього лабораторії. Це значно підвищує професійну майстерність і сприяє формування безпосередньо практичних навичок роботи з дітьми. Необхідно відзначити, що до викладання ОК по ОП Логопедія залучено представників роботодавців, зокрема кандидата педагогічних наук, директора комунальної установи "Інклюзивно-ресурсний центр" Молочанської міської ради Запорізької області Хайдарову О., яка викладає ОК Діагностика дитини з ООП; Нормативно-правові засади спеціальної освіти; Діагностика дитини з особливими освітніми потребами; кандидата наук Махукову Т.В. - Логопсихологія. Практичні та семінарські заняття проходять на базі навчально-реабілітаційних центрів, інклюзивно-ресурсних центрів та інших закладах спеціальної чи інклюзивної освіти, що було підтверджено на зустрічі зі здобувачами. Значна участь спеціалістів-практиків під час роботи зі здобувачами вищої освіти у процесі їхнього стажування або проходження практики.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів регламентується статутом ЗНУ (https://www.znu.edu.ua/docs/2019/statut_znu.pdf), здійснюється у відповідності з Положенням про підвищення кваліфікації та стажуванням науково-педагогічних працівників ЗНУ (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_p_dvischennya_kval_f_kats_yi_ta_stazhuvannya_naukovo-pedagog_chnikh_prats_vnik_v_znu.pdf) та Концепцією діяльності школи педагогічної майстерності ЗНУ (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/kontsepts_ya_shkoli_pedmajsternost_.pdf). Викладачі планово кожні 5 років проходять курси підвищення кваліфікації. Система професійного розвитку в ЗНУ відповідає потребам та інтересам викладачів і сприяє реальному підвищенню якості викладання. Проте детальний аналіз документів про підвищення кваліфікації та зустрічі у фокус-групах засвідчив низьку академічну мобільність викладачів даної ОП Логопедія як в Україні, так і поза її межами, проходження підвищення кваліфікації у віддаленому режимі і за власні кошти, що знижує їхню ефективність. Відповідно до необхідності удосконалення власних компетенцій викладання на ОП Логопедія пройшла підвищення кваліфікації у 2018 р. Соха Н.В. в обсязі 7 кредитів (210 год.) за сертифікованою освітньою програмою "Основи логопедії" (blob:<https://office.naq.gov.ua/ad59c581-f62e-4338-8f2a-0056d452d2b4>). Крім того, підвищення кваліфікації відповідно до викладання на ОП Логопедія відбулося доценти Соловійова Т.Г., Мацкевич Ю.Р., Соха Н.В., Заверико Н.В., Апухтіна В.В., але це відбулось у кінці 2021 р. обсягом 1 кредит (30 год). Авраменко У.В. пройшла підвищення кваліфікації в Школі педагогічної майстерності ЗНУ (blob:<https://office.naq.gov.ua/e8594769-1796-423d-9e7f-7ec75b1c5ec2b>). Гладуш М. – в Болгарії з соціальної педагогіки (blob:<https://office.naq.gov.ua/7fba675c-f6c2-4eb3-bfcd-1925a4635792>). Довідка про стажування доцента Пономаренко О.В., видана Донбаським державним педагогічним університетом, застаріла і викладач мав пройти підвищення кваліфікації ще в червні 2021 р. Тому ЕГ відзначає недостатній рівень удосконалення і підвищення власних компетенцій, необхідних у процесі викладання ОК на ОП Логопедія, що впливає на формування професійних компетенцій у здобувачів вищої освіти за даною ОП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час зустрічі у фокус-групах з викладачами останні підтвердили наявність постійного морального стимулювання і преміювання викладачів за наукові та навчальні досягнення, за видання статей у фахових наукових збірниках, які індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science. З метою професійного розвитку молодих викладачів у ЗНУ створено "Школу педагогічної майстерності" (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/kontsepts_ya_shkoli_pedmajsternost_.pdf). Також розроблено "Концепцію вивчення іноземних мов у ЗНУ" (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/kontsepts_ya_vivchennya_nozemnikh_mov_u_znu.pdf), яка передбачає можливість викладачам удосконалити і поглибити вивчення іноземних мов.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони. - студенти ОП Логопедія мають можливість спостерігати проведення практичних занять логопедом в спеціально обладнаній для цього лабораторії. Це значно підвищує професійну майстерність і сприяє формуванню безпосередньо практичних навичок роботи з дітьми; - роботодавці долучаються до освітнього процесу під час проходження практики, підтримують тісні зв'язки з викладачами кафедри, беруть участь у засіданнях кафедри, де висловлюють свої побажання відносно удосконалення освітнього процесу. Позитивна практика: постійна підтримка викладачів кафедри роботодавцями і формування між ними взаємодії і взаєморозуміння у потребі удосконалення даної ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони. - кадрове забезпечення не дозволяє організувати навчальний процес на ОП Логопедія відповідно до формування у здобувачів вищої освіти фахових компетенцій і досягти програмованих результатів навчання; - коло наукових інтересів більшості викладачів не пов'язане з викладанням ОК відповідно до ОП Логопедія; - ОК, які забезпечують формування професійних компетенцій здобувачів вищої освіти за ОП Логопедія викладаються у своїй переважній більшості сумісниками; - недостатня активність викладачів ОП Логопедія з підвищення свого рівня кваліфікації. Рекомендації: забезпечити відповідність академічної та професійної кваліфікації НПП, які викладають на ОП Логопедія, змісту відповідних освітніх компонентів; активізувати наукові публікації, які безпосередньо стосуються формуванню у здобувачів вищої освіти ОП Логопедія фахових професійних компетенцій; посилити підвищення кваліфікації НПП даної ОП у закладах або професійних об'єднаннях, які безпосередньо формують професійні компетенції у галузі логопедії.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Проаналізувавши наявність сильних сторін у вигляді можливості здобувачами спостерігати практичні заняття, які проводить логопед, і постійне залучення роботодавців до проведення практики та слабких сторін у вигляді недостатності кадрового забезпечення, що не дозволяє організувати навчальний процес на ОП Логопедія відповідно до формування у здобувачів вищої освіти фахових компетенцій і досягти ПРН, читання ОК, що забезпечують формування професійних компетенцій у здобувачів вищої освіти у своїй переважній більшості сумісниками, а також усвідомлюючи потребу ЗВО у залученні до освітнього процесу кваліфікованих науково-педагогічних кадрів, експертна група дійшла висновку, що ОП Логопедія за спеціальністю 016 Спеціальна освіта відповідає рівню Е за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази відбувався за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. На час пандемії навчання здобувачів вищої освіти за даною ОП здійснюється дистанційно. Система електронного забезпечення навчання ЗНУ здійснюється за допомогою платформи Moodle (<https://moodle.znu.edu.ua/>). Аналіз опитувань здобувачів вищої освіти показав, що серед проблем, які виникали під час дистанційного навчання в межах ОП, респонденти зазначили: погіршення мотивації до навчання (42,2%); збільшення кількості завдань та самостійної роботи в межах окремих дисциплін (38,8%); проблеми з організацією часу для виконання поточних завдань із різних дисциплін (37,1%); відсутність достатніх технічних можливостей (32,8%), відсутність достатніх технічних можливостей у викладачів (13,8%), погіршення мотивації до викладання з боку НПП (5,2%). Частина здобувачів (4,3%) зазначила, що їх все влаштовує і жодних проблем не виникало. (https://www.znu.edu.ua/pidrozidily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t_op_016_logoped_ya_zdobuvach_berezen_2021.pdf). У ЗВО наявна потужна Наукова бібліотека (<http://library.znu.edu.ua/>), оснащена комп'ютерами з доступом мережі Інтернет, Wi-fi, є доступ до баз даних Scopus, Web of Science, Springer Link, EBSCO, електронної системи наукових публікацій СІНАП (<http://scientific-rating.znu.edu.ua>). Також є можливість завантажити електронний каталог ЗНУ як мобільний додаток. Фонд Наукової бібліотеки ЗНУ - один із найбільших в регіоні та нараховує 1 283 000 примірників друкованих та електронних видань. У ході спілкування з фокус-групами, ЕГ пересвідчилась, що фонд бібліотеки щороку поповнюється науковою літературою, зокрема за цією ОП. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти ЕГ з'ясувала, що студенти, які не мають можливості проживати в м.Запоріжжя, можуть проживати в гуртожитках, у яких наразі проводяться роботи з термомодернізації, за словами здобувачів їх цілком влаштовують умови в яких вони проживають. Також студенти ЗНУ мають доступ до Спортивно-оздоровчого комплексу (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozidily/1538>), що налічує ігровий, гімнастичний, тренажерний, фітнес-зали. Для реалізації ОП Логопедія в ЗВО наявна достатня кількість аудиторій, обладнаних мультимедійною технікою. На факультеті функціонує навчальна лабораторія спеціальної освіти та психологічного консультування, в рамках діяльності якої проводяться практичні заняття зі здобувачами вищої освіти, що навчаються на ОП Логопедія, відбуваються спостереження за роботою логопеда. Лабораторія обладнана дзеркалом Гезелла, окремою кімнатою для спостереження, логопедичним куточком, зоною для відпочинку дитини, бізбордом, настільною пісочницею, обладнанням для розвитку загальної та дрібної моторики, сенсорною дошкою та іншим необхідним обладнанням. На думку ЕГ, ЗВО має потужне матеріально-технічне забезпечення, що є достатнім для досягнення цілей та програмних результатів навчання за цією ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час відеозустрічей із фокус-групами з керівником та менеджментом ЗВО та здобувачами вищої освіти, ЕГ переконалась, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ для викладачів та здобувачів вищої освіти до всієї інфраструктури та інформаційних ресурсів університету, зокрема до: спортивно-оздоровчого комплексу університету, що охоплює чотири зали різної спортивної спрямованості. У ході відеозустрічі з фокус-групою студентського самоврядування, ЕГ дізналась, що здобувачі вищої освіти можуть вступати до одного з гуртків; наукової бібліотеки ЗНУ (<http://library.znu.edu.ua/>), яка здатна в повній мірі забезпечити літературні потреби за даною ОП, доступ до баз даних Scopus, Web of Science, Springer Link, EBSCO, електронної системи наукових публікацій СИНАП (<http://scientific-rating.znu.edu.ua>); покриття Wi-fi у ЗНУ забезпечується на двох рівнях, загальному - всією територією ЗНУ та окремими точками доступу - в аудиторіях навчальних корпусів; регулярних зустрічей студентського самоврядування та ректора ЗНУ, які проводяться з метою задоволення всіх потреб та вирішення нагальних питань усіх здобувачів ЗВО.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В ЗНУ функціонує Відділ мобілізації та цивільного захисту, який забезпечує організацію роботи щодо реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, зокрема щодо підготовки органів управління та сил ЦЗ до виконання завдань за призначенням – навчання співробітників і здобувачів вищої освіти способам захисту та порядку дій у НС. Під час огляду матеріально-технічної бази та спілкування з фокус-групами, зокрема з проректором з навчально-виробничої роботи та матеріально-технічного забезпечення С.Кушніром, ЕГ впевнилась, що в ЗНУ відбувається постійне покращення матеріально-технічної бази, зокрема наразі триває термомодернізація гуртожитків (https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=55586&lang=ukr&news_code=u-znu-trivayut-roboti-z-termomodernizatsiyi-gurtozhitkiv). Для безпечного навчання та проживання здобувачів вищої освіти встановлено камери відеоспостереження у всіх навчальних корпусах і гуртожитках. ЗВО регулярно проводиться опитування серед здобувачів освіти на ОП щодо їхніх потреб та інтересів. На офіційному сайті ЗНУ і сторінці факультету висвітлені результати анкетування “ОЦІНКА ЯКОСТІ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧАМИ ОП 016 ЛОГОПЕДІЯ”, з яких відомо, що 84,5% респондентів погодились, що освітнє середовище ЗНУ є безпечним для їхнього життя та здоров'я, 12,1% частково погодились, 3,4% не згодні з цим твердженням. (https://www.znu.edu.ua//pidrozdily/viddil_monitoringu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t_op_016_logoped__ya_____zdobuvach_____berezen_____2021.pdf). ЕГ дійшла висновку, що освітнє середовище в ЗВО є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, викладацького та адміністративного складу та загалом задовольняє їхні професійні, освітні, науково-дослідницькі потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗНУ забезпечує здобувачів вищої освіти організаційною, соціальною, консультативною, інформаційною та освітньою підтримкою. Інформування здобувачів вищої освіти відбувається шляхом прямого спілкування з адміністрацією університету, викладачами кафедр, кураторами академічних груп та представниками студентського самоврядування, що підтвердилося у ході спілкування з фокус-групами. Також потужна комунікація здійснюється через соціальні мережі та веб-сайти, як-от: офіційний веб-сайт ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/>); CE3H Moodle (<https://moodle.znu.edu.ua/>) ; фейсбук, інстаграм Пресслужби ЗНУ (<https://www.facebook.com/pressluzhbaZNU/>), https://www.instagram.com/znu_official/); телеграм канал, інстаграм, ютюб канал Студентської ради ЗНУ (<https://t.me/srznu>, <https://www.instagram.com/studradaznu/>, <https://www.youtube.com/channel/UCP5784xVtY9z-cJZK7KijCg>); чат СПП @spp_chat, Бот у телеграмі @SPPinfo_bot, Телеграм канал СПП @spp_znu; інстаграм факультету соціальної педагогіки та психології (<https://www.instagram.com/znu.spp/>). У ЗВО функціонує служба психологічної підтримки (<https://web.znu.edu.ua/psychologicalservice/>), яка надає психологічну та консультативну допомогу студентам за потреби. За словами практичного психолога ЗНУ Марті І.В. студенти ОП Логопедія звертаються до психологічної служби з різних питань, таких як: професійна невизначеність, стосунки з батьками, оточуючими, з колективом. Також наявна електронна скринька довіри (dovira@znu.edu.ua), до якої здобувачі вищої освіти можуть звернутися анонімно стосовно питань етичних порушень. У ході спілкування з представниками студентського самоврядування, Клеменко А. зазначила, що студентам надається соціальна підтримка у вигляді соціальної стипендії та одноразової матеріальної виплати згідно Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ (https://www.znu.edu.ua/docs/polozhennya-pro-polozhennya_pro_priznachennya_ta_viplatu_sots_al_nikh_stipend_j_u_znu.pdf). Беручи до уваги опитування здобувачів вищої освіти, які навчаються за цією ОП з'ясовано, що більшість респондентів вважають, що ЗНУ надає їм належну інформаційну і соціальну підтримку (88,0% та 86,2% відповідно) (https://www.znu.edu.ua//pidrozdily/viddil_monitoringu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t_op_016_logoped__ya_____zdobuvach_____berezen_____2021.pdf).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗНУ права, питання супроводу та надання допомоги особам із особливими освітніми потребами регламентуються Порядком супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Запорізькому національному університеті (https://www.znu.edu.ua/docs/2019/poryadok_suprovodu.pdf). Уважно проаналізувавши надані гарантом відеоматеріали, ЕГ з'ясувала, що всі навчальні корпуси ЗНУ оснащені пандусами, широкими дверями, вбиральнею для осіб із особливими освітніми потребами, що забезпечує доступ до приміщень особам із порушеннями ОРА. Проте не враховані потреби інших категорій осіб із особливими освітніми потребами (наприклад, з порушеннями зору). Під час спілкування з різними групами стейкхолдерів ЕГ було з'ясовано, що особам із особливими освітніми потребами виплачується соціальна стипендія згідно Положення про призначення та виплату соціальних стипендій (https://www.znu.edu.ua/docs/polozhennya-pro-polozhennya_pro_priznachennya_ta_viplatu_sots_al_nikh_stipend_j_u_znu.pdf).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗНУ існують чіткі та зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій, що регулюються Положенням про порядок і вирішення конфліктних ситуацій (https://www.znu.edu.ua/docs/2020/polozhennya_pro_poryadok_protседuri_vir_shennya_konfl_ktnikh_situats_j_uznu.pdf). У ході відеозустрічі зі здобувачами вищої освіти ОП Логопедія ЕГ пересвідчилась, що студенти ознайомлені з порядком дій під час виникнення конфліктних ситуацій. Здобувачі вищої освіти регулярно проходять опитування, за результатами яких відомо, що вони ознайомлені з політикою ЗНУ щодо вирішення конфліктних ситуацій, включаючи пов'язані із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією - 81,0% (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv_ti_-_zv_t_op_016_logoped_ya_zdobuvach_berezen_2021.pdf). Студентка 2 курсу Прохватило А. зазначила, в ЗВО функціонує "Скринька довіри" (dovira@znu.edu.ua), куди студенти можуть надсилати анонімні скарги. На офіційному веб-сайті ЗНУ існує окреме вкладення, присвячене питанням запобігання корупції (<https://www.znu.edu.ua/3637.ukr.html>). Результати опитування показали, що 87,9% здобувачів вищої освіти вважають, що загалом керівництво ЗНУ є відкритим для спілкування та, зокрема в питаннях вирішення конфліктних ситуацій. (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv_ti_-_zv_t_op_016_logoped_ya_zdobuvach_berezen_2021.pdf). НПП та адміністрацією ЗВО регулярно проводяться заходи щодо дотримання академічної доброчесності, яка регулюється Кодексом академічної доброчесності (https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem_chnoyi_dobrochesnost_.pdf). Проведене опитування здобувачів вищої освіти показало, про те, що їм відомі випадки реагування на порушення правил академічної доброчесності в університеті, повідомили 36,2% учасників опитування, ще 21,6% вказали, що їм частково відомо про це, решта – не знають про такі випадки (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv_ti_-_zv_t_op_016_logoped_ya_zdobuvach_berezen_2021.pdf). На базі факультету соціальної педагогіки та психології функціонує Центр гендерної освіти (<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/1299>), який проводить гендерні форуми, виховні заходи із антибулінгових програм в освіті тощо. Студенти у вирішенні конфліктних ситуацій можуть звернутися до служби психологічної підтримки (<https://web.znu.edu.ua/psychologicalservice/>), яка надає психологічну та консультативну допомогу за потреби. ЕГ з'ясувала, що для здобувачів вищої освіти проводяться зустрічі на різноманітні теми, що охоплюють усі сторони студентського життя у дистанційному форматі з практичним психологом ЗНУ. Під час зустрічей із фокус групами, ЕГ було встановлено, що конфліктних ситуацій, випадків сексуальних домагань чи дискримінації на ОП Логопедія не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Функціонування Наукової бібліотеки ЗНУ, яка повною мірою забезпечує літературні потреби здобувачів вищої освіти. Створення і функціонування навчальної лабораторії спеціальної освіти та психологічного консультування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недостатні умови щодо реалізації права на освіту для всіх категорій осіб із особливими потребами. Рекомендовано: створити доступне освітнє середовище для всіх категорій осіб із особливими потребами (наприклад, для здобувачів із порушеннями зору використовувати адекватні їхньому сприйманню маркери - розміщення жовтих наліпок на сходах тощо).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси загалом відповідають Критерію 7, оскільки існує чітка та зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, функціонування потужної Наукової бібліотеки ЗНУ та навчальної лабораторії спеціальної освіти та психологічного консультування. Вирішальним при оцінюванні рівня відповідності за цим критерієм стали виявлені недоліки, а саме: у забезпеченні доступного освітнього середовища не враховані потреби всіх категорій осіб із особливими потребами. Зважаючи на наведені сильні та слабкі сторони у контексті Критерію 7, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В із недоліками, які можна легко усунути за короткий час.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗНУ існує чітка процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, що регулюється положеннями: Положенням про розроблення та оформлення ОП ЗНУ http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_rozroblennya_ta_oformlennya_osv_tn_oyi_programi_znu.pdf; Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ (https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf); Положенням про розроблення навчальних планів підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра у ЗНУ (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_rozroblennya_navchal_nikh_plan_v_p_dgotovki_zdobuvach_v_stupen_v_vischoyi_osv_ti_bakalavra_ta_mag_stra_v_znu.pdf). Перегляд ОП Логопедія здійснюється щорічно і впродовж року, за наявності пропозицій та рекомендацій стейкхолдерів, що з'ясовано на підставі співбесід з гарантом ОП та науково-педагогічними працівниками. Відділ моніторингу якості вищої освіти і ліцензування (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdzily/1165>) створює опитування для всіх учасників ОП. Такі опитування проводяться два рази на рік, що забезпечує швидкий спосіб отримання рекомендацій та зауважень від стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, роботодавців, НПП). Після опрацювання анкет, аналітичні результати передаються на кафедри, де безпосередньо піднімаються питання щодо внесення змін в ОП з метою їх покращення. За словами студентів ОП Логопедія, зокрема Кузьменко М. та Волощук Д. результати опитувань беруться до уваги з метою покращення ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти надають свої пропозиції переважно шляхом проходження опитування. 62,5% здобувачів ОП Логопедія вважають, що результати опитування враховувалися для вдосконалення організації освітнього процесу, ще 32,8% зазначили, що результати враховувалися частково і решта – 4,7%, що результати не враховувалися (https://www.znu.edu.ua/pidrozdzily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv_ti_zv_t_op_016_logoped_ya_zdobuvach_berezen_2021.pdf). На платформі СЕЗН Moodle наявна форма зворотнього зв'язку для оцінки якості викладання навчальних дисциплін за ОП. У ході відеозустрічей зі здобувачами вищої освіти ЕГ пересвідчилась, що ЗВО дослухається до їх думки та враховує їх побажання і рекомендації, зокрема пропозиції щодо: впровадження в освітній процес нової вибіркової дисципліни “Аутологія” (Протокол №2 від 30.09.2020 р.); збільшення годин навчальної практики “Асистент вчителя”. (Протокол №9 від 26.02.2021 р.). Відповідно до «Положення про студентське самоврядування ЗНУ» (https://www.znu.edu.ua/pidrozdzily/studrada/_pro_studsamovyaduvannya_znu_2020.pdf) студентське самоврядування має право брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу. Під час спілкування з фокус-групою студентського самоврядування, ЕГ з'ясувала, що органи студентського самоврядування влаштовують зустрічі з ректором та адміністрацією ЗНУ, де студенти можуть в онлайн-форматі ставити запитання. Проте, за словами представників студентського самоврядування, зокрема Касай Д. жодних зауважень або пропозицій щодо змісту освітнього процесу зокрема від студентів ОП Логопедія не надходило.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У процесі спілкування з роботодавцями ЕГ впевнилась, що вони залучені до процесу періодичного перегляду ОП Логопедія шляхом безпосередньої участі у засіданнях кафедри. Так, результатом співпраці з роботодавцями, зокрема Н.Квашею - методистом Запорізького центру соціального обслуговування, була висунута пропозиція щодо затвердження наскрізної програми практики на ОП Логопедія (Протокол №1 від 12.02.2020 р.). Враховані рекомендації роботодавців І.Кочкіної, директора Запорізької спеціальної загальноосвітньої школи-інтернат «Оберіг», а саме: включення в перелік вибіркового компонент нової ОК Методика логопедичної роботи з дітьми з РАС (Протокол №2 від 17.03.2020 р.). За рекомендацією студентів Стельмах Д. та Шумакова В., які виступили з проханням щодо варіативності проходження практики під час навчання було ухвалено можливість студентами обирати бази практик в межах запропонованих, можливість проходження практики за місцем проживання. (Протокол №2 від 30.09.2020 р.) та впровадження в освітній процес нової вибіркової дисципліни Аутологія (Протокол №2 від 30.09.2020 р.). Студенти денної форми навчання 2 курсу за ОП Логопедія Гончарова К., Глок К., Євсєєва Х., повідомили про бажання мати більше часу для проходження практики «Асистент вчителя». Було ухвалено збільшення годин навчальної практики «Асистент вчителя» (Протокол №9 від 26.02.2021 р.). Також роботодавці співпрацюють із ЗВО шляхом надання баз практики; професійної взаємодії через консультації, спільні проекти; професійні діалоги, конференції, семінари та круглі столи. На офіційному веб-сайті ЗНУ розміщена окрема сторінка «Служба працевлаштування Запорізького національного університету», де роботодавці можуть розмістити актуальні вакансії, залишити заявку на проходження практики студентами, анонсувати професійні майстер-класи для студентів університету від провідних фахівців компанії (<https://www.znu.edu.ua/4002.ukr.html>). ЕГ вважає, що відносини роботодавців із НПП мають партнерський характер, зокрема на зустрічі це підтвердили Кочкіна Ірина Іванівна, директор Запорізької спеціальної загальноосвітньої школи-інтернат «Оберіг», Кваша Наталія Валентинівна, методист Запорізького центру соціального обслуговування, Околович Олена Сергіївна, директор закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 144 «Запорожець» Запорізької міської ради. Більшість роботодавців (85,7%) підтверджують, що факультет (кафедра) активно взаємодіє і співпрацює з роботодавцями, решта – частково згодні з цим твердженням. (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t__op__o16_logoped__ya_____robotodavts____veresen____2021.pdf).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОП Логопедія ще не має випускників. Проте в ЗВО створені: - анкета випускника (https://signup.znu.edu.ua/index.php?r=student%2Fregistration&id_group=64); - асоціація випускників ЗНУ (<https://signup.znu.edu.ua/index.php?r=kurs%2Fdetails&id=39>); - служба працевлаштування ЗНУ, де випускник може знайти актуальну вакансію (https://web.znu.edu.ua/cms/index.php?action=category/browse&site_id=14&lang=ukr&category_id=1262).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми та реагування на виявлені недоліки регулюється «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ» (https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf). Протоколи засідань кафедри підтверджують, що проводиться систематичний перегляд ОП «Логопедія» та вчасне реагування на виявлені недоліки. Після спілкування з роботодавцями, здобувачами ОП «Логопедія», ЕГ було підтверджено, що пропозиції та зауваження всіх стейкхолдерів враховуються для забезпечення якості ОП. Так, за рекомендацією студентів Стельмах Д. та Шумакова В., які виступили з проханням щодо варіативності проходження практики під час навчання. Ухвалили можливість студентами обирати бази практик в межах запропонованих, можливість проходження практики за місцем проживання. (Протокол №2 від 30.09.2020р.) та впровадження в освітній процес нової вибіркової дисципліни «Аутологія» (Протокол №2 від 30.09.2020 р.). Студенти денної форми навчання 2 курсу ОП «Логопедія» Гончарова К., Глок К., Євсєєва Х., повідомили про бажання мати більше часу для проходження практики «Асистент вчителя». Ухвалили: збільшення годин навчальної практики «Асистент вчителя» (Протокол №9 від 26.02.2021 р.). Була врахована пропозиція Н.Кваші щодо затвердження наскрізної програми практики на ОП Логопедія (Протокол №1 від 12.02.2020 р.). Враховані рекомендації роботодавців І.Кочкіної щодо включення в перелік вибіркового компонент нової вибіркової дисципліни «Методика логопедичної роботи з дітьми з РАС» (Протокол №2 від 17.03.2020р.). Відділ моніторингу якості вищої освіти і ліцензування (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165>) головними завданнями якого є забезпечення процесу моніторингу соціологічних досліджень (опитувань) НПП, здобувачів вищої освіти, випускників і роботодавців із подальшим оприлюдненням інформації на сайті університету та брати участь у заходах, спрямованих на щорічний моніторинг і перегляд освітніх програм. Результати проведених опитувань оприлюднені на сайті ЗВО у відкритому доступі (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704/12548/12788>), а всі пропозиції та рекомендації розглядаються на засіданнях кафедри. Студенти у опитуваннях висловили побажання збільшити обсяг практичної підготовки, цю пропозицію було розглянуто і ухвалено (Протокол № 3 від 21. 10. 2020 р.). У соціологічному опитуванні здобувачі вищої освіти на запитання «Які недоліки, на Ваш погляд, має освітня програма, за якою Ви навчаєтесь?» більшість студентів зазначили, що «Є предмети, які не зовсім підходять для моєї спеціальності». (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv__ti_-_zv__t__op__o16_logoped__ya_____zdobuvach____berezen____2021.pdf). На цю пропозицію ЗВО ніяк не відреагував. На думку ЕГ в ОП «Логопедія» наявна перенасиченість освітніми компонентами, які не формують спеціальні компетентності.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП «Логопедія» акредитується вперше, проте, при розробленні ОП були враховані рекомендації попередньої акредитації освітніх програм ЗНУ («Інформаційні системи та технології», «Туризм», «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Філософія», «Комп'ютерні науки», «Хімія» та інші). Кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти врахувала пропозиції, надані під час попередньої експертизи інших ОП ЗВО, зокрема: - активна комунікація зі стейкхолдерами, що залучаються до періодичного перегляду програми з метою покращення якості освіти; - оприлюднення на офіційному веб-сайті кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти договори про співпрацю між ЗНУ та роботодавцями, а також договори про проведення різних видів практик (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/Departaments/spu/12783>); - розміщення на сайті ЗНУ графіка освітнього процесу (<https://bit.ly/3lOyPJL>), на сторінці факультету соціальної педагогіки та психології - електронного розкладу занять (<https://bit.ly/3BQQGFs>), створення Чату СПП @spp_chat, Боту в телеграмі @SPPinfo_bot, Телеграм каналу СПП @spp_znu (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/3012>); - залучення представників із числа роботодавців та професіоналів-практиків до освітнього процесу, наукової діяльності та практичної підготовки здобувачів, які навчаються за ОП Логопедія; - створення Інституційного репозитарію академічних текстів, підписано договір з компанією «Unicheck» для перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на плагіат (<http://library.znu.edu.ua/2365.ukr.html>); - оприлюднення нормативних документів, що регламентують освітній процес та вирішення конфліктних ситуацій: «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» (<https://bit.ly/3veNgK1>); «Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти в ЗНУ» (<https://bit.ly/2YVCsVJ>); «Положення по порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ» (<https://bit.ly/3vkJSgJ>) та ін.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdzily/1165/11704>) регламентується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ» (https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf). Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП через періодичний перегляд освітніх програм на засіданнях кафедри, також стейкхолдери можуть надавати свої зауваження та пропозиції шляхом прямого спілкування з гарантом ОП, через оцінювання здобувачів вищої освіти. Під час відеозустрічей підтверджено, що у процесі реалізації ОП Логопедія Відділом моніторингу якості освіти і ліцензування (<https://cutt.ly/CxSoptl>) здійснюється опитування різних груп стейкхолдерів. Результати проведених опитувань оприлюднені на сайті ЗВО у відкритому доступі (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdzily/1165/11704/12548/12788>), а всі пропозиції та рекомендації розглядаються на засіданнях кафедри, що підтверджують надані на запит ЕГ протоколи засідань кафедри (Протокол №9 від 26.02.2021 р., Протокол №2 від 30.09.2020 р., Протокол №2 від 30.09.2020 р.). Під час відеозустрічей із адміністрацією ЗВО, здобувачами вищої освіти, представниками сервісних структурних підрозділів, науково-педагогічними працівниками, ЕГ дійшла висновку, що у ЗНУ сформована культура якості, що сприяє розвитку ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

- Тісна співпраця з роботодавцями. - Враховані пропозиції, надані під час минулих акредитацій в ЗНУ. - Наявна чітка та ефективна система опитування усіх стейкхолдерів ОП Логопедія.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Недостатнє залучення здобувачів вищої освіти до процесу перегляду та оновлення ОП. Рекомендації: -залучати більшу кількість здобувачів вищої освіти до обговорення ОП шляхом участі у засіданнях кафедри.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми загалом відповідає Критерію 8. ЗВО з уважністю ставиться до рекомендацій, наданих під час минулих акредитацій та бере їх до уваги. У ЗНУ налагоджена тісна співпраця з роботодавцями, пропозиції яких беруться до уваги та вчасно розглядаються. Водночас спостерігається недостатнє залучення здобувачів вищої освіти до перегляду та оновлення ОП шляхом відвідування засідань кафедри, де студенти можуть безпосередньо вносити свої рекомендації та пропозиції. ЕГ дійшла висновку, що ОП Логопедія у контексті Критерію 8 загалом відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Нормативно-правові документи Запорізького національного університету, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу розташовані на окремій сторінці офіційного веб-сайту університету (<https://www.znu.edu.ua/3641.ukr.html>), а саме: -Статут Запорізького національного університету (<http://surl.li/aiqjm>); -Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті (<https://cutt.ly/7lbZAcq>); -Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій навчання дистанційного (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_organ_zats_yu_op_na_zasadakh_dist_navch.pdf); - Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету (<http://surl.li/jfqw>). Під час відеозустрічей з різними групами стейкхолдерів ЕГ з'ясувала, що всі учасники освітнього процесу ознайомлені з нормативно-правовими документами та дотримуються їх у процесі здійснення освітньої діяльності. За результатами опитування 94,8% здобувачів вищої освіти даної ОП це підтвердили (https://www.znu.edu.ua/pidrozidily/viddil_monitoryngu/2021/socio-logo/_osv_ti_-_zv_t_op_016_logoped_ya_zdobuvach_berezen_2021.pdf). На думку ЕГ правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими та зрозумілими. Під час експертизи ознак та фактів порушення цих правил експертною групою не було виявлено.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті університету у розділі "Громадське обговорення" розміщено Проект освітньо-професійної програми Логопедія, а також електронна адреса для отримання зауважень та пропозицій (http://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=53136&lang=ukr&news_code=pro-kt-osvitno-profesijnoyi-programi-logopediya). На сайті випускової кафедри розміщені (<https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12335>): - освітня програма; - силабуси навчальних дисциплін; - навчальні плани; - перелік вибіркових дисциплін; - загальна інформація про факультет; - електронна пошта з метою отримання зауважень та пропозицій щодо вдосконалення змісту освітньої програми. Проте відсутні зауваження та пропозиції, що надавалися стейкхолдерами після опублікування проекту ОП на офіційному сайті ЗНУ, а також результати їх врахування чи неврахування.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО своєчасно оприлюднює точну та достовірну інформацію про ОП Логопедія на своєму офіційному веб-сайті (<https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12335>), навчальні плани (https://www.znu.edu.ua/faculty/spp/akred2021/logoped_ya-navchplan_016_2021.pdf), перелік вибіркових дисциплін (https://www.znu.edu.ua/vybirkovi_dyscopyliny/spp/vib_rkova_distsipl_na_op_016_logoped_ya.pdf), академічний рейтинг (https://www.znu.edu.ua/2021/rating/spp/spets_al_na_osv_ta_logoped_ya_cory.pdf) тощо. Також важлива інформація висвітлюється в Телеграм каналі Студентської ради ЗНУ (<https://t.me/srznu>), Телеграм каналі ЗНУ (https://t.me/znu_official) та сайті ЗВО (<https://www.znu.edu.ua/>). Проте ЕГ не виявила на офіційному сайті кафедри відгуків та рецензій стейкхолдерів, а також зауважень і пропозицій, наданих ними при періодичному перегляді ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

- Прозорість та публічність основних документів і процедур, які забезпечують та регулюють освітній процес ЗВО. - Наявність розділу "Громадське обговорення", де розміщені Проекти освітньо-професійних програм для громадського обговорення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність на сторінці факультету відгуків та рецензій стейкхолдерів на ОП та зауважень і пропозицій, наданих ними при періодичному перегляді ОП. ЕГ рекомендує розмістити на сторінці факультету відгуки та рецензії стейкхолдерів ОП, зауваження та пропозиції, надані ними при періодичному перегляді ОП, а також результати врахування чи неврахування робочою групою цих пропозицій.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У ЗНУ визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Також заклад у розділі "Громадське обговорення" розміщує проекти освітньо-професійних програм. Вирішальним при оцінюванні рівня відповідності за цим критерієм стали виявлені недоліки, а саме: відсутність розміщених на сайті рецензій та відгуків стейкхолдерів, а також зауважень і пропозицій, наданих ними при періодичному перегляді ОП. На думку ЕГ, ОП Логопедія у контексті Критерію 9 загалом відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	E
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лопатіна Ганна Олександрівна

Члени експертної групи

Гаврилов Олексій Вікторович

Миронюк Аліна Дмитрівна